

Slovenski PRIJATELJ.

Izhaja enkrat v mesecu.

Velja 4 gold. av. velj. na leto.

Štev. 6. V Celovcu 15. junija 1883. XXXII. tečaj.

Pridiga za VII. pobinkošno nedeljo.

(Od nečimernega oblačila.)

„Bog se prevzetnim vstavlja, ponižnim
pa svojo milost daje.“ (Jak. 4, 6.)

V v o d.

Že večkrat, posebno ob nedeljah, sem opazil, da nekateri izmed vas vse preveč skerbi za posvetno oblačilo imajo, in pogosto sem moral v svojo žalost videti, da je zlasti ženski spol na ošabno obleko silno navezan. Velikokrat sem bil že tudi namenjen, od tega se malo z vami pogovoriti, pa sam ne vem, kaj me je zadrževalo, da sem tako dolgo molčal ter morebiti s tem jako grešil. — Ker dobro vem, da tisti, ki svoje truplo preveč snažijo in lepoticijo, za svojo dušo večjidel malo skerbijo, in ker sv. pismo samo poterjuje, da je prevzetnost mati vseh grehov, zato ne morem in ne smem več molčati, ampak povzdigniti hočem svoj glas in vam razodeti, kaj jes in kaj sv. cerkveni učeniki od nečimerne obleke mislijo.

Malo upanja sicer imam, to vam odkritoserčno povem, da bi moje besede kaj izdale; zakaj sv. Jakob pravi, da Bog prevzetnim svojo milost odvzame, in jo le ponižnim daje; vendar govoriti moram, da bom svojo vest potolažil in da bom enkrat pred sodnjim stolom Jezusa Kristusa obstati zamogel.

Ko je sv. Pavelj v mestu Filipi pridigoval in ga je veliko ljudi poslušalo, bila je med vsemi le ena, pobožna Lidija, omeščana ter se je k pravemu Bogu spreobrnila, vsi drugi so pa terdovratni ostali; zato ne vem in ne morem vedeti, ali bodo moje besede kaj

sadu prinesle. To je le pri Bogu, ki človeška serca nagiba in naukom rodovitost daje. Pa vnet od zaupanja na njegovo milost in pomoč, si hočem danes prizadevati in vam pokazati, kako nespametna in pregrešna da je ljubezen do nečimernega ali ošabnega oblačila, v I. delu; in koliko hudega da iz tega greha na svet pride v II. delu.

Bog! podpiraj mene, svojega nevrednega služabnika, in moje ljube poslušavce, da ne bomo kot nerodovitna drevesa v večni ogenj verženi, ampak da bomo dober sad prinašali in zmiraj po tvojih potih hodili. Preden pa začnem, se pripravite.

I. del.

Nad nečimernim oblačilom ima najbolj dopadenje ženski spol, in temu so tudi prav za prav moje besede namenjene. Vidiijo se sicer tudi med moškim spolom taki, ki se štimano nosijo, svoje lase kodrajo in v prevzetnih oblačilih čast in veselje iščejo, ali taki navadno niso prav pametni, torej ni vredno, da bi se človek nad njimi jezil; njih hvala, pravi sv. pismo, je kratka. Ko bi se tudi do neba vzdignili in bi se njih glava oblakov dotaknila, na zadnje bodo vendar kakor gnoj zaverženi.

Odprite tedaj svoje oči in spoznajte, da prevzetna obleka pelje po široki cesti zapeljevanja naravnost v večno pogubljenje.

Bog je ljudem oblačilo dal, da bi si svojo sramoto pokrili, da bi svoj život po zimi pred mrazom in po letu pred vročino varovali, in da bi se stan od stana ločil. Zato je prav, da se po pametni šegi svojega stana in spola pošteno oblačite, prav in potrebno je, da ste vselej sramožljivo zagernjeni, in jes vas prosim, da pred nikoga, tudi izmed domačih ne stopite, če niste dostojno oblečeni. Prav je in zlo vam priporočam, da se lepo belo perete in svoja oblačila čedite; tudi ob delavnikih je gerdo, če preveč umazani hodite. „Jezus Kristus je siromake ljubil, pravi sv. Bernard, ali uma-zancev ni ljubil, in ženska, ki nič na se ne derži in vsa oglodana hodi, navadno tudi na duši madeže ima in za čistost svojega serca veliko ne skerbi.“

Prav je in dobro, da si premožni ali bogati ljudje nekoliko bolj drago obleko omišlujejo, če jim premoženje pripušča, in spodobi se, da je gospodar lepše opravljen, kakor njegov hlapec, in da gospodinja lepšo obleko nosi, kakor njena dekla. Tudi tega vam ne more nobeden prepovedati, da se ne bi smeli ob nedeljah in praznikih praznje obleči in z nekoliko lepšo obleko v cerkev priti; ali tolika neumnost, kakor se pri nekaterih vidi, in tolika skerb, kakor jo imajo nekatere za nečimerno obleko, se ne more pripustiti in tudi ne more brez velikega greha biti; zakaj prevzetnost je greha začetek, govori sv. pismo, in kdor je njej vdan, napravi veliko gnjusobe. (Sir. 10, 7.)

Koga ne bi sv. nevolja prijala, ko vidi nekatere, da družega ne mislijo, kakor na ošabnost, in prej ne jenjajo, dokler zadnjega krajcarja na se ne obesijo, in vse posnemajo, vse imeti hočejo, kar na drugih vidijo. Ali še niste nikdar slišale besed sv. apostelja Petra, ko pravi: „Žene in dekleta ne smejo v zunanjih rečeh svoje lepote iskati, ne svojih las sprevijati, ne zlata ali dragih kamenov po sebi razobešati, in ne predragih in židanih oblačil nositi, ampak čiste in krotke morajo biti, potem bodo pred Bogom vrednost imele.“ — Pri nas pa pogosto vidimo žene in dekleta, ki tem besedam ravno nasproti ravnaajo, ki imajo dušo vso omadeževano in serce vse oskrunjeno, svoj život pa košato oblačijo in v telesni lepoti poštenje iščejo. Koliko je takih, katere svojo glavo, svoje rame, in druge kraje svojega života z bliščečimi traki prevleče brez potrebe in iz gole nečimernosti; katere menijo, da njihova krila in njihove jopice niso lepe, če niso vse obšite, nabrane in ošlingane, ter se sebi nikoli tako ne dopadejo, kakor takrat, kedar imajo vseh barv oblačilo in se vse okrog njih blišči in vse šumi. Jes pa mislim, ljuba moja, da s čim večimi traki da si obvita, s tim večimi verigami te ima tudi peklenski duh na sebe navezano, in tim močnejše in lože te v pogubljenje vleče. — Tudi takih se ne manjka, katere se cele ure pred zrcalom ogledujejo, svoj obraz z različnimi vodami umivajo, svoje lase napčno zvijajo, nepotrebno mažejo in brez konca in kraja lišpajo ter vse razšopirjene v cerkev pridejo, ne zato, da bi Bogu služile, ampak da se drugemu spolu nastavljajo in nespodobne želje v njih budijo. Vse take ženske, pravi sv. Ciprijan, so stvari hudičeve in niso več stvari božje.

Kaj pa bi še le o tistih rekel, ki se hočejo čisto po gosposko nositi, ki gole rame in gole vrate kažejo, svoje lase kodrajo, se z dišečimi mazili mažejo, in kaj jes vem, kako se vse pačijo. „Take žene in dekleta, pravi sv. Bernard, so orožje, s katerim satan duše pogublja, in sam peklenski duh jim sedi v očeh, na obrazu in na njihovi celi podobi.“ Sv. Pavelj je vsem ženskam ostro zapovedal, da se nimajo drugače v cerkvi prikazati, kakor z zagernjenim obrazom; pri nas pa se nekatere navlašč narobe napravijo, svojo avbo in svojo pečo nazaj potegnejo, in mesto da bi svoj obraz spodobno zavile, se vse razkrijejo in se okoli ozirajo, da bi one vse videle in da bi nje vsi videli.

O hčere kerščanske! kje je vaša sramožljivost! Od turških deklet beremo, kako varno se zakrivajo in brez velike potrebe se nikoli z drugim spolom ne pečajo, ve pa se same nastavljate in s svojo nečimerno obleko druge v greh vabite in napeljujete. Ali s tem same sebi nož brusite in si jamo kopljete, v katero bote padle; zakaj iz tega pride veliko veliko hudega, kar vam bom povedal v

II. delu.

Koliko škode in koliko nesreče iz nečimernega oblačila pride, že iz tega lahko spoznate, ker cerkveni učniki pravijo, da z nespodobno obleko človek vseh deset božjih zapovedi prelomi; in da bomo se tega prepričali, odprimo svoje oči in videli bomo najprej časno nesrečo.

Koliko hiš uboža in koliko ljudi na starost razterganih hodi, ker v svoji mladosti vse na ošabnost obernejo. Dekle obesijo vse svoje plačilo, katerega zaslužijo, na svoj život, se kakor žlahtne gospe nosijo, žido, žamet, štikano obleko si omišljujejo, na starost pa morajo bose hoditi in nimajo kruha, da bi svojo lakoto nasitile, in povsod, kamor pridejo, jim vrata kažejo. Hčere dostikrat svojim starišem žito in denar kradejo, da si morejo prevzetno obleko omisliti in šivilje plačati, pa še tega za greh ne deržijo in se tudi pri spovedi ne obtožijo. Dasiravno morate velike davke plačati, vendar slobodno rečem, da vam nečimerno oblačilo več vzame, kakor cesarski davki.

Pa še večjo škodo dela prevzetno oblačilo ljudem na duši, ker jim jemlje nedolžnost in poštenje. — Kolikokrat zamudite pridigo in sv. mešo, ker se doma napravljate, umivate, in pred zercalom ogledujete! Kolikokrat ob nedeljah šivate, mesto da bi molile, brale, križev pot premišljevale ali v cerkev šle! Kolikokrat se nevoščljivost ali jeza vašega serca loti, ker vidite druge lepše napravljene in bolj obrajtane, kakor ste ve! Kolikokrat zapustijo hčere svoje stariše ter za obleko grejo služiti; kmalu najdejo zapeljivce, kateri jim zala oblačila kupujejo, najdražje oblačilo nedolžnosti pa jim vzamejo. Potem pridejo berhko oblečene in vse pisane domu, pa tudi sramota se že za njimi pomika in kmalu je hiša polna joka, in sramote in žalosti stariši umerjejo. Glejte! vsega tega največji vzrok je gizdava ali prevzetna obleka.

Ce meni ne verjamete, vzamem pa za pričo vas stare može in stare žene: povejte sami od sebe in od vaših staršev, ali ste videli kedaj toliko prevzetne obleke, kakor pri zdajni mladini? Povejte, je li res ali ne, da so hčere od svojih mater krila podedovale in spet svojim hčeram zapustile, zdaj pa, ko si nove šege obleko kupujete, jih komaj enkrat na dež ali na solnce prinesete, pa imate že cunje. Povejte pa tudi, kakošno je bilo v tistih časih zadržanje; ali ste slišali kedaj od toliko očitnih grehov, kakor v zdajnih časih? Ali je bilo tudi tako malo sramožljivosti, tako malo bogaboječnosti in pokorščine do starišev, kakor pri nas? Ali je bilo kedaj toliko zapeljivcev, ki se prilizujejo in ljubezen obetajo, znotraj pa so zgrabljivi? Ali je bilo kedaj toliko nezakonskih otrok, kakor zdaj, ko kmalu ne bo hiše, kjer ne bi nečistost imela svojega gnjusnega gnjezda; ko se dežela s temi revnimi sirotami polni ter je dan na dan več pohujšanja na svetu? Ali je bilo katerokrat toliko vlačug,

ki ceno svojega prodanega devišstva na sebi nosijo in božjo šibo na zdajni svet kličejo? Zato opominja sv. pismo rekoč: Odverni svoj obraz od nališpane ženske in ne gledaj po tuji lepoti; zavoljo ženske nečimernosti se jih je že veliko pogubilo, in od nje se poželenje vname, kakor ogenj.

Ve se sicer izgovarjate, pravi sv. Krizostom, češ, saj ne vabimo nikogar v nesramnost; ali čeravno z besedo tega ne storite, je vendar vaša noša bolj pohujšljiva, kakor kterakoli beseda. Ve si brusite meč, ter zavdate duši smertno rano, ki nikoli več ne zaceli. — Rekle bote, da se drugod še bolj štimano nosijo, kakor tukaj; ali to ni nikakošni izgovor, ampak le znamenje, da so še bolj hudobne in hitreje v pogubljenje hitijo. Najde pa se tudi zadosti krajev, kjer so premožni ljudje, pa se veliko bolj ponižno nosijo, kakor vi; te morate posnemati in po njihovih stopinjah hoditi.

Prosim vas zatorej, ljube kerščanske duše, posebno vas dekleta, ki s tem zapeljivim svetom ne deržite, prosim in zarotim vas pri tem, kar imate najbolj dragega na svetu, pri nedolžnosti vašega serca, ne posnemajte takih nespametnih žensk, katere po posvetnih šegah svoje oblačilo spreminjajo, ampak bodite vselej pošteno in ponižno oblečene. Le verujte mi, da vam najlepše tisto krilo stoji, katero je iz domačega platna narejeno in najbolj se vam tisti rokavci prilagajo, katere same napredete. Če hočete Jezusove neveste biti, morate njega posnemati, ki je na zemlji eno samo tkano sukujo imel, in če hočete enkrat z njim v nebesih ženitvanje imeti, morate tukaj le za lepoto svoje duše skerbeti. Čim lepše bo vaše serce, tim lepše bo tudi vaše lice; in Jezus tudi le take duše ljubi in bo enkrat le take na svoje ženitovanje povabil. Amen.

II. pridiga za VII. pobinkošno nedeljo.

(Lažnjivi preroki; gov. A. Ž.)

„Varujte se lažnjivih prerokov!“
(Mat. 7, 15.)

V v o d.

a) Že v stari zavezi je govoril Gospod Bog (5. Mojz. 13, 3.): „Ne poslušaj krivega preroka ali sanjavca; zakaj Gospod, vaš Bog, vas skuša, da bi bilo očitno, ali ga ljubite, ali ne, iz vsega svojega serca in vse svoje duše.“

In v današnjem evangelju nas Zveličar tudi svari pred kri-

vimi preroki rekoč: „Varujte se lažljivih prerokov, ki pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi!“

Sv. pismo nas gotovo brez vzroka ne svari pred njimi; ono nas hoče obvarovati časne in dušne nesreče; saj sicer tudi omeni, da bodo vstali krivi Kristusi in krivi preroki, ki bodo veliko škodo delali, tako da bodo celo izvoljene v nevarnost pripravljali. (Mat. 24, 24.) Zato pa dobri, skerbni pastir Gospod Jezus Kristus, ki serčno želi, da bi se vse njegove ovčice zdravja in življenja veselile in nobena ne prišla zgrabljivemu volku v žrelo, že naprej pove, na katerih znamenjih jih bodo mogle spoznati. Po njih sadu, t. j. po njih delih, po nasledkih njihovih nauk in njihovega obnašanja jih bote spoznali. „Se li bere grozdje z ternja, ali smokve z osata? Tako rodi vsako dobro drevo dober sad, malopridno drevo pa rodi malopriden sad.“ (Mat. 7, 19.) Sad se pa ne spozna vselej po gledanju, pač pa po okusu; tako se tudi lahko spoznajo krivi preroki, če se njihovi nauki in terditve, besede in djanja preiskujejo; iz njih sadu tedaj se spoznajo:

b) In takih goljufnih prerokov je bilo vsak čas; posebno mnogoštevilni in nevarni so pa dandanešnji; skorej vsak dan imamo priložnost slišati njih sladki a silno strupeni glas. Glavni krivi prerok od začetka „oče laži“ (Jan. 8, 44.) sovražnik božji in človeški, posebno dandanešnji hodi okrog iskaje, koga bi požerl, (koga zapeljal) (I. Pet. 5, 8.) in obilno pošilja svojih pomagačev, da bi duše lovili v svoje mreže. Zato je pač potrebno, da te lažnjive preroke poznamo; jes mislim s tem učenike laži in greha, mislim zapeljivce neskušene mladine, morivce nedolžnosti, roparje pobožnosti in dušnega miru. Saj najbolj nevarne moramo spoznati. Govorim torej o lažnjivih prerokih in sicer

a) o živih,

b) o mrtvih.

Bog pripusti, da nas vsi taki skušajo, da se bo razodelo, ali mu bomo zvesti ostali ali ne.

I. del.

Med žive krive preroke spada vsak človek, kateri si prizadeva koga s pogledom in migljajem, z besedo in djanjem, s svetom od pota čednosti odverniti in ga na pot pregrehe zapeljati: vsak človek, kateri duhovno življenje odvzame, nedolžnost obropa, mir vesti in bogoljubnost razdene; sploh, kateri poskuša koga iz dobrega kristjana slabega, zaverženega človeka narediti. In takih zapeljivcev je veliko. Celo stariši, bratje in sestre, mladostni tovarši, sošolci, prijatli in sovražniki, domači in ptuji, ljudje sleherne starosti, slehernega stanu in spola lahko postanejo naši zapeljivci; eni iz hudobne volje, drugi iz lahkomišljenosti; eni iz mesene nagnjenosti, drugi iz surovosti; eni iz prepričanja, drugi iz nepazljivosti Ozreti

se nam je posebno na tiste, ki vedoma in s premislikom zapeljujejo.

1. Taki lažnjivi preroki so nečisti. Kakor se satan, odkar je z nebes v peklenško brezno pahnen, iz nevoščljivosti vedno bojuje zoper tiste, ki jih je Bog za nebesa vstvaril, tako nečistnik zavida nedolžne zavoljo njihove sreče ter si prizadeva ta največji zaklad odvzeti, katerega je sam že davno zapravljal. Zato piše sv. Efrem: Nečistnik ne more tistega ljubiti, kateri mesenost studi, in tat ne tistega, ki sovraži krivico; kar je enacega, se rado združuje.

a) In kako se obnaša tak zapeljivec, katerih pomočkov se poslužuje? Svojih namer ne razodene kar naravnost, dobro vede, da, če bi tako očitno nastopil, da bi se vsak, v čegar persih še iskra sramožljivosti tli, zbal pred takim nesramnežem. Tak zapeljivec skuša najgerši pregrehi dati lepo obliko, jo vplete v šaljivo podobo, imenuje pogreznenost človeško le nedolžno slabost, opravičuje take strasti s pretvezo natornih in človeških pravic; se dela prijetlja in dobrega sočutnega svetovalca; se šali, smehlja, laska, zdaj bolj dostojno, zdaj bolj derzno; najgerše nauke oblači v lepe, mikavne besede in nečiste domišljije svojega serca tako izliva in pošilja kot puščice v serce poslušalčevo. Tako se polagoma vest omami, sveta sramožljivost zaduši, greh priljubi, — in doprinese; zapeljivec je dosegel svoj namen.

b) Zato varujte se lažnjivih prerokov. Iz njih sadu jih bote spoznali. O nesrečni mladeneč (dekle) ki si zabredel v mreže tacega zapeljivca in postal žertva njegove hudobije, ko bi se spominjal dnevov svoje nedolžnosti in blaženosti, ki si jo takrat užival! Kdo si bil nekdanj, in kaj si zdaj? Nemirna vest, sramota pred ljudmi, sramovanje in kesanje pred Bogom in pred teboj, ugasnelo oko, ovenela zdrava rudečica tvojih lic, opešana moč na duhu in telesu, stud do molitve in dela, popolna čmernost in nezadovoljnost z življenjem; to je morda smertni sad, katerega si vtergal in okusil od drevesa hudobije. Tako zdaj čutiš, kako zlo je zapeljivanje. Še je čas poboljšati se in pokoriti. — Tisučkrat blagor ti, ako nisi poslušal zapeljive kače, ogiblji se je, ne poslušaj je. Ne zanašaj se preveč na svojo čednost, beži pred hudobnimi. Zakaj oni so kuga, pravi sv. Avguštin, ne bližaj se jim, sicer boš okužen. „Oni so gnjilo sadje, ki še zdravo spridi,“ pravi sv. Vincenc Fererij.

2. Dozdaj opisanim navadno najbolj pripomagajo brezverci in zasmehovavci sv. vere in prostomišljaki in sodbodnjaki. Tem krivim prerokom ni dovolj, da so sami zgubili dragoceni zaklad sv. vere, oni bi radi tudi druge pahnili v brezverstvo. Da bi to lažje dosegli, se zaogernejo v ovčja oblačila.

a) To koj spoznamo iz njihovega obnašanja. Zakaj kar naravnost nočejo pokazati svojega zadnjega cilja. Tudi oni pravijo, da mora vera biti — se ve po njih okusu. Oni se obnašajo mnogokrat kot sodniki čednosti in nravnosti. Preslavljaajo visoki dar

človeškega uma, pa zato, da bi pomanjšali veljavo razodenja božjega; hvalijo le pravičnost in poštenost, kakor bi na verskih naukih ne bilo nič ležeče in bi bilo vse eno, ali jih kdo veruje ali ne, samo da pravično živi. Pri zunanjih šegah in obredih božje službe imajo zmir kaj oponašati, pravijo, da je marsikaj brezpotrebno, smešno, za zdanje čase več ni, to da so ostanki prejšnjih temnih časov. Take zunanje krasote ni potreba, da Bog le na notranjost gleda, da se Bog mora v sercu moliti.

Posebno pa vdrihajo po duhovstvu in po menihih, ker so ti njihovemu početju najbolj nasprotni. Pa pravijo, da hočejo le njihovo preveliko oblast in njeno zlorabo v prave meje zavrniti, terdijo, da se naj duhovni samo za strogo cerkvene reči brigajo in potegujejo, da ne smejo imeti povsod besede, kakor bi sv. vera ne segala v vse javne zadeve. Imenujejo jih mračnjake in sovražnike napredka, omike, sovražnike države . . . sebe pa v najlepši luči opisujejo. Hinavcev! Pač mora biti vsak vernik sovražnik tacega napredka v pregrehe, razuzdanosti, dolgove, take brezbožne omike, ki se je zdaj jela razširjati, brezverske države, ki božje postavne nogami tepta in katoličanom, svojim zvestim podložnim zabranjuje brezskerbno spoznavanje sv. vere.

Ljudem pravijo: kaj bote poslušali duhovna; ti morajo tako govoriti, tem gre za krub, ti morajo ljudstvo v ojnicaх deržati, da se ložej kroti; pa zakaj bi si ti na zemlji ne smel nebes napraviti, tu se dobro imeti, uživati; duhovni ojetajo samo nebesa na onem svetu . . . Tako in enako govoré krivi preroki.

b) Zato po pravici kliče: Varujte se . . . Iz njih sadu jih bote spoznali. Njih laž, zvijačo in prekanjenost odkrije nam njihovo življenje ali nasledki njihovega obnašanja. Toliko vpijejo zoper duhovstvo, kak sovražnik napredka da je. A zgodovina nam priča, da je ravno ono za pravo, serce oblažujočo omiko in vedo več storilo, kot vsi brezverski kričaći in pisači. Zgodovina priča, kdo so zvesti podložniki države, ali taki prostomišljaki, ali pa verno ljudstvo na čelu s svojim duhovstvom? Dosti je omeniti l. 1789, 1848, 1870. Kdo podpira posvetno oblast in veličastvo vladarjev bolj, duhovstvo ali pa prekucubi in brezverski rovarji? tisti, ki požigajo, razdevajo, morijo, kradejo . . . (1870 v Parizu.) Nasledki njih naukov so strašni, so žalostni, iz tega se vidi, da so krivi preroki. Kako se je do teh obnašati? Zveličar pravi: Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kot nevernik in očiten grešnik! In sv. Pavelj pravi: Ako bi tudi angelj prišel z nebes, ter bi drugače oznanoval, kakor smo vam mi pridigovali, naj bo preklet . . . kateri nam hočejo tedaj verske nauke iz serca vzeti ter jih napak obračajo, teh se moramo bati kot tatov ter se jih ogibati.

3. Slednjič spadajo k krivim prerokom vsi tisti, ki božje zapovedi drugače razlagajo kakor sv. cerkev. O krivovercih in ločencih, ki so po svoji ošabnosti zavoljo velike

učenosti, po svoji termoglavosti in nepokorščini odpadli od kat. cerkve, ker so tajili eno ali drugo resnico, zaverгли jo, ali svoje dozdevke za božji nauk razglaševali — ni treba govoriti. Te vsak spozna za lažnjive preroke in Zveličar jih je napovedal: da bodo vstali krivi Kristusi in krivi preroki in apostelj pravi, da morajo biti ločine, da imajo vsi, ki resnico ljubijo, priložnost, stanovitne se skazati. (I. Kor. 11, 19. opazka). — Nam se je treba le ozreti na druge lažnjive preroke, ki ostanejo udje sv. cerkve, ki so menj omikani, kakor prej popisani, pa vendar veliko hudega prouzročijo.

a) Lažnjivi preroki so, ki ljudi šuntajo na duhovsko in deželsko gosposko, ter pravijo, da duhovni tudi tako ne žive, kakor druge učé, da po tem takem tudi vse res ne more biti, kar ljudem razkladajo, da vse preveč tirjajo in noben človek ne more vsega tega deržati, kar naročujejo, da ni vse tako greh, kakor strašijo . . .

Ti lažnjivi preroki s tem ljudi dražijo na deželsko gosposko ter pravijo, da ni pravična, da le z bogatini in gospodo vleče, revežem pa pravico krati, da kmetovalce zatira, stiska in odira; da nobene gosposke ni treba, da bi že lahko brez nje srečno živeli.

Lažnjivi preroki so, ki podpihujejo otroke nad stariše ter jim pravijo tako ali enako: „Kaj boš vse dajal temu staremu, kar zaslužiš; saj dosti terpiš, terdo delaš, plačila nobenega ne dobivaš, sam si stori pravico, sebi priderži nekoliko denarja ter si napravi kak dober dan. (Tako hčeram: slabje ti je kot dekli, še rute si nimaš za kaj kupiti, prodaj žita . . .)

Lažnjivi preroki so, ki posle zapeljujejo, da gospodarjem škodo delajo in jim pravijo: Po čemu se toliko ženeš in napenjaš, saj ne delaš za-se; če se kaj poškoduješ, kdo ti bo kaj za to dal, za tako pičlo plačilo in tako revno hrano, ki jo vživaš, bi bil pač neumen se toliko gnati. Le sam si kaj vzemi in priboljšaj, ker toliko terpiš, to ni tak greh.

Lažnjivi preroki so, ki šuntajo sosede nad sosede in porirajo mir med zakonskimi, n. pr.: Glej, koliko krivico ti je storil tvoj sosed, kaj tacega pač ne smeš pustiti tje v en dan. Pojdi ter mu povej par gorkih, ali ga pa prav dobro omlati, ali pa kar naravnost tožit k gosposki. — Kako si neumen, da se daš ženi pod nogo; saj si ti gospodar in bi ne smel storiti, kar bi hotel? Pusti jo, naj klepeta in reglja, ti pa pojdi z mano, ga bova en glažek serknila. — O ti sirota, ti si dekla, ne gospodinja . . . prodaj sama, na stran si devaj . . . itd.

Lažnjivi preroki so vsi, ki vas nagovarjajo h kakošnemu barantanji, kupčiji, pa po goljufni, sleparski poti, obetajo brez truda velikanske dobičke, zložno življenje . . .

Lažnjivi preroki so tisti fantje, ki druge pametne mladenče

odvračujejo od pobožnega, lepega in spodbudnega življenja. Kako si pač čuden — pravijo — nikoli te ni med fantovsko družbo, saj pogledal bi med nas, včasih bi ktero rekli, poigrali, saj nismo me-nihi. Kaj boš tak bogomolec, vsi se ti posmehujejo; pa tacega bo-gatina sin tako slabo napravljen, prodaj žita in si kaj napravi, pojdi z nami v kerčmo, bomo pili, peli, godbo poslušali, plesali; dokler je človek mlad, mora vendar kaj med svet . . .

b) Da so taki in enaki ljudje vsi res lažnjivi preroki, mislim, vsi spoznate. Ali se tako besedovanje vjema z nauki sv. cerkve, ali ona tako uči, ali se smejo božje zapovedi tako raz-lagati? O veste, da se takih zapeljivcev beseda bolj sladka zdi, kakor pa resno podučevanje vaših duhovnih pastirjev, ker se bolj prilega poželjivemu človeku. Kdor take zapeljivce posluša, bi res mislil, kdo ve, kaj dobrega mu žele, ker se delajo, kakor bi bili krotke ovčice in najboljši prijatli.

Toda, ali nas sv. cerkev ne opominja zmir k spoštovanju in pokorščini do duhovske in svetne gosposke. "Ni je oblasti razun od Boga, ktera pa je, je od Boga postavljena. Dajte cesarju, kar je cesarjevega." Imejte nas (duhovne) kakor služabnike božje in delivci skrivnost božjih. Kako bi mogel lep red, mir, zastopnost, pravica obstati med občinami, deželami, v državi, ako bi teh oblast ne bilo?

Gorje tistim, ki sovraštvo in zdražbe delajo med sosedi in zakonskimi, kako je vse to nasproti zapovedim božjim, nauku Kristusovem o ljubezni, spravljenosti, odpuščanju. Koliko miru in sreče se s tem spodkoplje! Prav satansko je delo tistih, ki otroke, posle, podložne zoper njih sprednike podpihujejo, ki mladenče zvab-ljujejo v ničvredne družbe, ter jih tako krasti, goljufati, lagati, za-pravljati . . . učé. Tako se 4. 5. 7. 8. zapoved prestopajo . . . Ali ne obračajo taki zapeljivci narobe, navpik božjega nauka? Zato ne kliče zastonj Zveličar:

c) „Varujte se . . . iz njih sadu jih bote spoznali.“ Nikari jim ne verjamite; niso ne ovce, ampak dereči volkovi v ovčjih obla-čilih. Vsi taki nauki so pri njih samih že obrodili strupen sad. Sami so navadno skozi in skozi spačeni, če tudi nekaj časa zakri-vaajo in se dobre delajo. Sami so brezbožni, preklinjevalci, nepo-korneži, nezmerneži, pijanci, nečistniki, sleparji, obrekovavci itd. Take bi tudi druge radi storili. Sami se čutijo nesrečne, zato bi tudi drugim radi srečo spodkopali, kakor peklenska kača v raji per-vim starišem. In res koliko duš pahnejo v časno nesrečo, ki jih poslušajo. Od njih prihaja, da mnogoteri fant več nima veselja do molitve, do službe, da je nepokoren starišem, da jim krade, pijan-čuje, pleše, ponočuje, nečistuje, se pretepava . . . marsikterega po-tegnejo za seboj v ječo . . . In večno nesreča le prerada zadene zapeljivce in zapeljane. Kolikrat sedi po gerdem življenji nagla smert, v pobojih marsikteri dušo izdihne, in kdo bo odgovarjal za-njo?

Taki nauki tedaj peljejo v pogubljenje. Zato ne smemo verjeti tem krivim prerokom. V spominu moramo imeti besede Jezusove: „Ali niste brali, kar vam je Bog govoril?“ (Mat. 22, 31.) „Kaj je v postavi pisano, kako bereš?“ (Luk. 10, 26.) Ne na človeške besede, ampak na evangelij nas zavrača Zveličar. Če se na svetu tudi vse spreminja, nauk Gospodov ne, božja postava ostane, vekomaj ravno tista. In to nam prav razlaga le sv. cerkev, tedaj njo poslušajmo! — Tako smo najdlji po raznih kotih izvan sebe dosti živih krivih prerokov, razun teh se pa nahajajo tudi mrtvi, ki mnogokrat zelo škodujejo.

II. del.

K mrtvim zapeljivcem se morajo posebno prištevati podobe in kipi, posebno pa slabe bukve; nič manj tudi gledišča in plesišča. Od teh reči je že v neštevilno duš doletela strupena pušica ter jih zamorila.

1. Nesramne podobe (statve) in slike so sicer mrtve, se ne pregibljejo pa vendar moléé govorijo z največjim povdarkom; ker to, kar vidimo močnejše vpliva, kakor to, kar slišimo; podoba stavi spodtikljivo reč pred oči in jo vtisne z vso živahnostjo in z vsemi umetnimi mikavnostmi v človeško serce „Mladeneč — pravi sv. Avguštin — vidi na steni sliko, ki predstavlja nečisto djanje Jupitrovo, in po taki osebi se še bolj razvname k mesenej sladnosti.“ Že pogan Terencij omeni, da se mladi ljudje zapeljejo, to doprinese, kar vidijo na spodtikljivih podobah. Zato so celó poganski modrijani imeli za kaznivredno pregreho zoper človeštvo, ako so se take slike izpostavljale. In sv. Klement Aleksandrijski, sv. Avguštin nista brez vzroka svarila zoper to kugo ostro pridigovaje zoper ostudne podobe; zato je sv. Karol Boromej prepovedal vsem starišem v svojih hišah razobešati pohujšljive podobe.

In dandanešnji se na te krive preroke nič ne ozira. Sedaj se še bolj hvali podoba in kip, kolikor nenravnejši je; to pravijo zahteva okus, to je napredek v umetnosti itd. In koliko podob se jih dandanes nahaja v sobah, po vertovih, po muzejih! Celó med priprosto ljudstvo se je že ljulika zasejala. Ali ne vidiš semtertje v gostilnici v kotu še britko martro in na drugi steni ali pa koj zraven kako spodtekljivo naslikano baburo ali kako ljubčkanje itd.? V prodajalnicah, v bukvarnah, v tako imenovanih umetnijskih izložbah (razstavah) se vse vprek, dobro in slabo, spodbudno in spodtikljivo izpostavlja na ogled in tako se očitno žali marsiktero sramožljivo oko. In kako se ponujajo take podobe kot priloge in posebno premije k raznim časopisom, posebni postrežičiki jih nosijo prodajat po hišah okrog, osnujejo se srečke na nje itd. Marsikteri je bil že zapeljan po takih krivih prerokih, nobeden ne more reči, da je boljši po njih postal; ker po takem ogledovanji se nikakor ne vzbuja čut

za umetnijo in lepoto, ampak vedno bolj in bolj zgublja sramožljivost. Ali le preiskuj, kristjan, svoje serce ter si odgovori brez slepila: kolikrat je bilo tebi v spodtiklej mertvo zerkalo, ali ni bilo vzrok tvojega notranjega vznemirjenja, nepokoja, morda svojega padca? — Zatorej: varujte se tacihi nevarnih lažnjivih prerokov! Zapirajte svoje oči, svoje počutke pred temi sicer mertvimi, a po utisih tako živimi zapeljivci!

2. In kaj bi rekli o mertvih zapeljivcih druge verste, o slabih bukvah in časnikih, kterih je v sedanjih dnevih že legijon?

Apostelj govori (1. Kor. 15, 33.): „Ne dajte se zapeljati: Malopridni pogovori skazuje dobro zaderžanje.“ Ta izrek še bolj velja gledé slabih, pohušljivih bukev: ker noben zapeljivec ni nedolžnosti skoro tako nevaren, kakor spodtikljiva knjiga. Zapeljivca mnogokrat zaderžuje nekako občudovanje nedolžnosti, njegove namere se prekrizajo po čuječnosti in varstvu starišev, ki svojih sinov in hčérá ne pustijo samih. Vse drugače je s slabo knjigo. Ta ne zarudeči, se ne boji sramote, da jo bo nedolžen človek s studom proč zagnal, ta se lahko skriva pred stariši, učeniki, odgojevalci, noč in dan je bravcem na razpolaganje, da bi jim slabosti in popačenosti človeške odkrila. Taka knjiga se zopet in zopet bere, popisovanja dopadajo in strup pregrehe se zmír bolj razširja po človeku. — In to ne velja samo o naravnost pohušljivo pisanih bukvah, ampak tudi o tistih, ki bolj po stransko, skrito, prebrisano iščejo ravno tistega cilja. Pisavci znajo svoje brezbožne, nekersčanske nazore v tako lepe besede, šaljive podobe vplesti, da hitro beroči tega ni ne zapazi, z veliko bistounnostjo znajo čednost osmešiti, gerdobijo pregrehe pa tako pomanjšati in od vabljive mikavne strani ozaljšati, da bravec začne to ljubiti in želeti, kar bi moral sovražiti in od sebe s studom pahniti.

In ravno taka je s sedanjimi časopisi. Velika večina jih je v rokah brezbožnih ljudi, kterim ni nič sveto, ki pišejo le za denar, ki nimajo nobenega prepričanja. In tako se dan na dan v tisočih iztisih med bravece trosijo krivi nazori, ne samo glede posvetnih, ampak posebno glede verskih zadev. Laž se oznanuje za resnico, resnica za laž, pravica in poštenost se sumiči, sleparstvo in goljufija se zagovarja. O svobodi, enakosti, omiki, napredku se vedno upije, a verno ljudstvo, kat. cerkve, duhovstvo ne sme vživati takih pravic. Da bi se sv. reči kolikor mogoče ljudem pristudile, se največje neumnosti bravcem predlagajo, kterih kat. cerkev nikdar ni učila, ni zagovarjala. Ako je le mogoče, se izmislijo kakošne pregrehe Bogu posvečenih oseb ter se na dolgo in široko popisujejo — in ko se vse pokaže zlagano, se tako obrekovanje ne prekliče itd.

Kdo bi pač zamogel popisati, koliko škodo napravijo slabi slovstveni izdelki! Navadno se tako branje nad človekom

silno maščuje. Ko strast postane pri človeku, ga odvrta od zvestega spolnovanja dolžnost, kali zdravo razsodbo, spodkopuje zdravje, omehkuži srce, zamori vso bogoljubnost . . . Neštevilni mladenči in deklice so postale po branji romanov, novel in drugih spisov nerabljivi za resno delovanje, postali sanjaveci, brezverci, norci, hudodelci ter storili žalostni konec. Sv. Terezija sama spričuje, da je bila po smrti svoje skerbne matere z branjem slabih bukev več let popustila prejšno pobožnost in bila že vsa zabredla v mlačnost in posvetnost. Če se to na zelenem drevesu godi, kaj bo še le na suhem?

Zato ni zastoj pisano: Varujte se lažljivih prerokov . . . iz sadu. — Zato opominja sv. Alfons Liguori stariše, da morajo resno prepovedati svojim otrokom branje slabih knjig, ki pobožnost ropajo, in iz greha v greh pahnejo. — Nasproti je naša dolžnost podpirati le dobre, kerščanske spise, (pri nas družbo sv. Mohora, katoliško tiskarno društvo. Kupovati bukve le v zanesljivih bukvarnicah, ki vedoma slabih ne prodajajo (kat. bukvarne).

3. Med mervte krive peroke bi se smela šteti tudi gledišča in plesišča. Mnogi se na tih krajih nič ne boje za svojo dušno življenje, a ravno tam so zgubili veliki zaklad mirne vesti. Ti kraji z vsemi svojimi slikami, kipi ozaljševani čutnost budé in strežejo slabemu nagnjenju. Sosebno kar se vidi in godi na odru, je pripravno najslabejše utise zapustiti v sercu. Vsa razuzdana obleka, derzno obnašanje in oziranje, razkošen ples, vse umetnosti pesništva, slikarstva in glasbe tekmujejo, kako bi neko čarobnost razlile nad djanji igrajočih oseb. Vse te okolščine žalibog dandanešnji gledišče napravijo za šolo pregrehe, vabljev pomoček zapeljevanja, mehkuznosti in nenravnosti. In o drugih plesiščih velja, kar je bilo že prej rečeno o nečistih zapeljivcih.

Zato velja evangelijski opomin: Varujte se . . . Iz sadu . . . Kako neprevidni so stariši, ki celo otroke jemljejo seboj k predstavam, ter jim tako že v nedolžna serca zasadijo kal posvetnosti. In če je celo brezverec Rousseau grajal gledišča svojih časov, memo katerih naša niso nič boljši, mnogokrat še slabejši, potem se pač ni treba čuditi, da so sv. oo. že davno svarili pred njimi ter jih imenovali šolo pregrehe.

S k l e p.

Glejte, predragi, kako potreben je bil opomin našega Gospoda Jezusa Kristusa v evangeliu: Varujte se . . .

Saj imamo toliko lažljivih prerokov med živimi in med mervtvi stvarmi, da je res človek v vednej nevarnosti zapeljan biti ter se pogubiti. Zakaj ako te poslušamo ter se po njih ravnamo, potem nas bo zadela grozitev Zveličarjeva, da bomo izmed števila živih postavljeni med večne mervte, ker „vsako

drevo, ki ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo.“ Ne ostaja torej človeku družega, kakor ogibati se krivih prerokov, prizadevati si dobro drevo postati ter dober sad roditi, t. j. voljo Očeta nebeškega spolnovati ter se tako bogato obložiti z dobrimi deli, ktera bo kakor zrel sad roka božja vtergala ter presadila v nebeški vert. Amen.

Pridiga za VIII. pobinkošno nedeljo.

(Krivično blago se mora poverniti.)

„Krivičnik pa je sam pri sebi rekel: Kaj bom storil, ko mi moj gospod vzame hiševanje?“
(Luk. 16, 3.)

V v o d.

Nezvest služabnik, ki je svojemu gospodu veliko zapravil in od čigar premoženja je dolgo časa dobro jel in pil, prišel je po besedah današnjega nedeljskega evangelija v nevarnost, svojo službo zgubiti in po svetu si kruha prosit iti. Pri tej nesreči se mu vendar oči odprejo, in on začne sam pri sebi misliti: Kaj mi je zdaj storiti, ko mi moj gospod vzame hiševanje?

Ti malopridni hlapec! jes ti hočem povedati in na tvoje vprašanje odgovoriti, kaj da ti je storiti. Pred vsem skerbi za svojo vest in natanjko premisli; kako boš škodo povernil; od zdaj marljivo delaj, da boš ptuje blago, katerega si bil zapravil, kolikor je v tvoji moči, spet povernil. Tako hoče Bog, tako zapoveduje pravica in tako tudi zahteva tvoja vest. — Ali ta nezvest služabnik ne misli na to dolžnost, temuč druge goljufije tuhta, kako da bi si še mogel kaj pomagati. On vse dolžnike skupaj skliče ter še na zadnje svojega gospoda v veliko škodo pripravi

Kakor ta nezvest hlapec, tako še tudi v zdajnih časih veliko ljudi dela; veliko jih je namreč, ki imajo med svojim premoženjem ptuje blago, ko svojo gosposko goljufajo in svojega bližnjega odirajo, pa le malo jih je, ki bi to povernili ali vsaj na to mislili. Tem tedaj hočem danes na serce govoriti in jim pokazati, da kdor ne misli ptujega blaga nazaj dati, ali storjene krivice popraviti, ne sme imeti upanja, da bi odpuščenje svojih grehov zadobil.

Preden pa vam začnem to razlagati, se pripravite.

Razlaga.

Povernjenje je poprava storjene krivice, tako da bližnji, ki je bil poškodovan, spet dobi, kar mu po pravici gre. To povernjenje ptujega blaga je tako imenitna dolžnost, da brez njenega izpolnenja nima nobeden zveličanja upati, ker brez nje odpuščenje grehov ni mogoče. — Bog je dal svojim namestnikom ali mešnikom visoko, imenitno in tako rekoč neomejeno oblast, grešnikom grehe odpuščati ali zadržati; oni so v stanu od najsvetejših cerkvenih zapovedi človeka odvezati, največe in najstrašnejše prisega morejo razvezati in najgotovješe in najsvetejše obljube odložiti; najgerše grehe in največe hudobije lahko odpustijo, ali če se od povernjenja ptujega blaga govori, se morejo duhovni z vso svojo oblastjo nič. Ključi, katere je Kristus sv. Petru izročil, nimajo toliko moči, da bi človeku, ki ima ptuje blago v svojem premoženju, nebesa odperli, in katoliška cerkev, ki ima oblast vse odvezati ali zavezati, v tej reči nima oblasti.

Vzrok temu je tako gotov in tako terden, da ga ne more nihče ovreči; zakaj kdor ima pravi kes črez svoje grehe in prav poterto serce, mora tudi imeti resnično voljo in terdno naprejevtetje, zanaprej vse tisto opustiti, s čemur je bil Boga in svojega bližnjega razžalil, tedaj tudi bližnjemu poverniti, kar je bilo poprej njegovo. Brez te resnične volje ni pravega kesa črez grehe, in kjer ni nobenega kesa, ni nobene žalosti, ter je tudi odveza nemogoča. — Grešnik zna na svoje persi terkati, kakor hoče, on zna pri spovednici solze točiti in svojemu telesu najbolj težavno pokoro naložiti, če pa pri vsem tem storjene krivice ne popravi ali vsaj ne misli, blago svojega bližnjega nazaj dati, ni resničen spokornik, ampak le hinavec; in če v takem stanu zakrament sv. rešnjega Telesa prejme, se božjega ropa kriv stori, in če ga smert v takem stanu dohiti, umerje kot grešnik in bo večno nesrečen.

Nič ni bolj gotovega od te resnice, in vendar se storjena škoda tako redko povrača. Po celem svetu ljudje tožijo, da pravice ni več na svetu, temuč da vsak goljufa, kolikor more, in da bo vsak goljufan, kdor se le pusti; in vendar skoro noben goljufije ne popravlja. Zato pa tudi mene groza obhaja, kedar se na to strašno resnico mislim, in toliko krivice na svetu vidim, povračila pa tako malo; in vendar nobeden ne bo zveličan, dokler zadnjega krajeerja ne poverne.

Koliko jih je, ki se vedno pravdajo in sodnike podmitnjejo, da bi pravdo dobili, nasprot pa jih je silno malo, ki bi to krivico povernili. Res je sicer, da jih je deželjska gosposka za pravične spoznala, ali ta gospod, ki nad nami prebiva, je videl njihove zvižaje in jim je čisto drugo sodbo pripravil; on bo razkril njihove hudobije in pri njem ne bo nobene milosti. — Koliko jih je, ki svojim poslom in delavcem zasluženno plačilo pritergujejo; ki rajši

svoje premoženje zapravljajo, kakor da bi dolge plačevali; ki najdenih reči nazaj ne dajejo; — koliko jih je, ki volje umirajočih starišev ne spolnujejo, ki tega ne deržijo, kar so na smertni postelji obljubili, — in vendar nobeden teh nima upanja, božjega obličja gledati, dokler ne bo zadnjega vinarja poplačal.

Najdete tudi lahko druge, ki svojo gosposko na davkih in na desetini goljufajo, ki pravijo, da ni greh, na mitnicah in pri dachu goljufati, ki vino poskrivajo, da jim ne bi treba bilo desetine dati; najdete lahko kupčevalce, ki slabo blago za dobro prodajajo, ki imajo pri žitu ali vinu pičlo mero, ki slabo živino brez konca hvalijo, da le svojega bližnjega ogoljufajo; najdete lahko oštarije, ki imajo premajhno mero, ki prevelik dobiček iščejo, zraven pa še pri dachu goljufajo: najdete lahko mlinarje, ki več jemljejo, kakor jim po postavi dohaja, ali celo žito zmenjevajo; najdete lahko odertnike, ki od posojenih denarjev prevelike obresti jemljejo: pa pogledajte zraven, koliko bote jih našli, da bi škodo ali krivico le nekoliko povernili. Kakošno sodbo imajo tedaj ti upati? Kristus sicer pravi: nikar ne sodite, da ne bote vi sojeni, vendar zamolčati jim te strašne resnice tudi ne smemo, saj on sam pravi, da nobeden teh, ki storjene krivice popolnoma ne popravi, ne bo videl nebeškega kraljestva.

Le zastopite me, ljubi moji poslušalci! da je božja pravica v tej reči tako ostra, da za nobeno milost ne ve. Ko bi kdo izmed nas le za en krajcar škode naredil, mora poverniti, če ne na tem, pa na unem svetu; jes ravno ne rečem, da bi človek samo za enega krajcarja voljo pogubljen bil, pa gotovo bo ga moral v vicah plačati.

Pa bo morebiti eden ali drugi rekel: „Jes sem sicer svojo gosposko ali svojega bližnjega včasih malo ogoljufal, sem se tudi tega spovedal in sem vendar od spovednika odvezo greha zadobil.“ —

To pa ni res, ljubi moj! kar govoriš. Ti se ali svojih grehov nisi prav spovedal ali te spovednik niso zastopili, ali so spovednik svojo dolžnost pozabili; pred Bogom ne boš prej odpuščenja grehov zadobil, dokler vsega ne poverneš. In torej tudi tiste spovedi, katere si do zdaj opravil, nič ne veljajo, in moraš jih ponoviti ali popraviti.

Tudi ta izgovor nič ne velja, katerega imajo nekateri: „Če hočem vse poverniti, bom berač postal in bom moral sam kruha prositi.“ Blagor tebi, če vkljub temu poverneš, zakaj boljše je za tebe, če zdaj stradaš in kruha prosiš, kakor da bi zavoljo tega moral večno terpeti.

Ker tedaj vidimo, da mora vsaka škoda povernjena in vsaka krivica popravljena biti, zato nikogar več ne goljufujmo in nobenemu krivice ne storimo, ampak le tako delajmo, kakor nam vest in božja zapoved zapoveduje, bodimo vestni, kakor stari Tobija in njegov zgled posnemajmo. Tobija je bil slep in njegova žena je hodila za

plačilo ljudem delat. Nekega dne pa prinese živega kozlička domu, katerega je dobila mesto plačila. Ko ga je slepi Tobija meketati slišal, precej reče: „Glejte! da ne bi bil kje ukraden, in dajte ga nazaj njegovemu gospodarju, ker nam ni dopuščeno, kaj ukradenega jesti.“ Amen.

Pridiga za IX. pobinkošno nedeljo.

(Od ostrosti pravice božje.)

„Ko se je Jeruzalemu približal in mesto zagledal, se je zjokal nad njim.“

(Luk. 19, 41.)

V v o d.

Ko je grešnik enkrat v svoji hudobiji vterjen, ne porajta več žuganja svojega očeta, ne mara za britke solze svoje ljube matere, ne posluša prošnje svojega modrega spovednika in nauki duhovnih učiteljev ne razpalijo njegovega ledenega serca. Pokažite vterpnjenemu grešniku nebesa, ktera je zgubil, odprite mu peklenska vrata, kjer bo vekomaj gorel, on se ne bo zmenil in ne bo raztergal verig, v katerih vklenjen leži. Žalosten zgled za to resnico nam je pregrešno in terdovratno Jeruzalemsko mesto. Koliko si je Jezus Kristus prizadeval, da bi njih hudobna serca pretresel! Cele tri leta je iskal od enega kraja dežele do drugega zapuščene in zgubljene ovčiče Izraeljskega ljudstva, pa ko je videl, da njegove besede nič ne pomagajo, in da jih je še velika množica, ki v starih pregrehah tiči in se noče poboljšati, se mu solze po licu vderejo in milo se razjoče in reče: „O Jeruzalem, Jeruzalem! kakor skerbna koklja svoja piščeta pod peruti, tako sem jes tebe v zveličanje mojega kraljestva spravljaj. O ko bi pač hotelo spoznati in se spokoriti, vsaj danes ta zadnji dan, ki je k tvoji sreči odločen. Ali glej! ker nočeš usmiljenja, bode se pravica božja nad teboj znosila. Sovražniki bodo prišli in te vklenili, da se ne boš moglo ganiti. Oblegli te bodo, kakor divja zverina in grozovitno na tebe planili; razbili bodo tvoje zidovje, tvoje prebivalce pomorili in vse mesto tako razdjali, da kamen na kamnu ne bo ostal.“ In kakor je bil napovedal, tako se je natanjko sedem in trideset let potem zgodilo.

Grešnik in grešnica! tudi tebe Jezus vsak dan kliče skoz usta svojih namestnikov in ti milost ponuja; tudi nad teboj se solzi, ker nočeš njegovega ljubeznjivega glasa poslušati, ali tudi ti boš v

žveplenem ognju gorel, morebiti še prej, preden bo sedem in tri-deset let preteklo.

Da bi te v tem prav živo prepričal, govoril bom danes s teboj od ostrosti pravice božje in rečem:

1. Ostra je pravica božja, in
2. ostra mora tudi naša pokora biti.

Preden pa začnem, priporočim se vam za navadno poslušanje!

I. del.

Mojzes je Izraeljce iz egiptovske sužnosti peljal in ž njimi noter do gore Sinaj prišel; tu pa jim je hotel Bog svojo voljo razodeti in svoje zapovedi dati, zato je Mojzesu zapovedal, da naj se vse, moški in ženski spol očisti, svoje oblačilo opere in na tretji dan pripravi. In ko je tretji dan napočil, je začelo strašno grometi in na gori se vse križema bliskati, gost in črn oblak jo pokrije in strašen glas trobentin zabučil, da se vse ljudstvo v šotorih strese in od strahu in groze konca vzeti hoče. Še z večjim strahom in trepetom gredó iz šotorov in se pod hribom vstavijo, kakor jim je bilo zapovedano; zakaj vsa gora je bila v dimu, ki se je iz nje valil, kakor iz velike peči, in grozen glas trobente se je vedno bolj razlegal po njej. Tako jim je Bog z mogočnim glasom iz oblaka svojo voljo napovedal in deset zapovedi oznanil; in vse ljudstvo, ki je slišalo to strašno gromenje in glas trobente in videlo bliskanje in z dimom pokrito goro, je vse prestrašeno prosilo Mojzesa rekoč: „Ti nam govori, tebe bomo poslušali, in Gospod sam naj nam nikar ne govori, da ne umerjemo.“

Ljubi moji! če je bil Bog že takrat tako strašen, ko je svojo voljo oznanoval, zato da bi ga ljudje bolj spoštovali in se bali, njegove zapovedi prelomiti; če je bil že takrat tako strašen, da je Izraeljcem bilo umreti, ko so samo njega glas slišali, — kaj bo še le takrat, in kako bo grešnik pred njegovo ostro pravico obstal, kedar bo tirjal odgovor od njegovega življenja, kakor sam skoz pre-roka Joela napoveduje: „Trobentajte v Sionu in tulite na mojem svetem hribu, naj trepečejo vsi prebivalci v deželi; zakaj prišel je Gospodov dan, zakaj blizo je dan teme, černih oblakov in viharja. Kakor se zarja po gorah zasveti, tako bom prišel končat in razdjat vas in vašo deželo“

Spoznaj tedaj iz tega, grešni človek! zakaj da s teboj govorim, s teboj, ki Boga toliko zaničuješ, ki vsakemu rajši ko Bogu veruješ, vsakega rajši ko Boga poslušáš, in si zavoljo vsakega rajši ko zavoljo Boga kaj pritergaš; s teboj, ki se iz Boga norca delaš, ki mu tisučkrat poboljšanje obljubiš, pa svojo obljubo spet ravno tako hitro prelomiš; s teboj, ki si ves zatelehan v posvetno grešno veselje, ves mertev po njem in ga nisi nikoli sit; ki vedno z besedami sv. pisma govoriš in vpiješ: „Veselimo se, bodimo dobre

volje, uživajmo svet in njegove kratkočase, zakaj to je naš delež na svetu, zato smo stvarjeni.“ Spoznaj iz tega, da se bo tudi nad teboj serd božji vnel, in ne boš mu odšel, zakaj tisti dan, dan maščevanja, pravi prerok Anos, bo ravno tako, kakor ko bi kdo pred levom bežal, in bi ga medved srečal, in bi pred medvedom v svojo hišo bežal, se ves vspehan s svojo roko na steno naslonil in počiti si hotel, pa bi ga s stene kača pičila.

Stori tedaj, kar moreš, obrni se kamor hočeš, božja pravica te bo našla; če se boš levu ognil, boš na medveda naletel, in če boš temu ubežal, čaka te neusmiljena kača, ki te bo pičila in smertno ranila. Kamur boš hotel bežati, povsod ti bo jeza božja nasproti prišla, serdita, neusmiljena, ko medvedkinja, kedar so jej mladiči vzeti, in bo tvoje osereče raztergala in te kakor lev požerla. „Nikar tedaj ne reci, pravi modri Sirah, nikar ne reci, grešil sem, in kaj se mi je hudega zgodilo? nikar ne reci, božje usmiljenje je veliko, usmilil se bo obilnosti mojih grehov, zakaj njegova jeza se ravno tako hitro približa, kakor njegovo usmiljenje, in na grešnika se njegov serd ozira; njegova jeza bo nagloma prišla in ob času maščevanja te bo razdjal.“

O nikar se torej ne goljufajte! žuganje božje ni zastoj, ako zdaj ne vdari, bo toliko hujše enkrat mahnil; kakor močen veter droben prah s ceste pomete, tako vas bo božja jeza zgrabila in pokončala brez usmiljenja. Ravno od tega, namreč od ojstrosti pravice božje pa bom več govoril v

II. delu.

Kako strašna je božja pravica, nam sv. pismo na mnogih krajih in pogostoma pravi. Čudno prigodbo najdemo pri preroku Jeremiju. „Kaj vidiš Jeremija“? vprašal ga je enkrat Bog. „Gospod, je odgovoril prerok, vidim čudno šibo, ki je polna oči.“ Resnično! lepa, pa tudi strašna podoba božje pravice; zakaj ona je šiba, ki občutljivo tepe, in je šiba polna oči, ki zmiraj bistro gleda na tistega, kateri greši.

Božja pravica, pravi sv. Peter, tudi angeljem, kateri so grešili, ni prizanesla, temuč s peklenškimi verigami jih je v pekel potegnula in v terpljenje dala. „Ostrost pravice božje oznanuje vesoljni potop, v katerem je ves človeški rod potonil in nesrečno smert storil, razun osem oseb, ker je samo teh osem bilo pravičnih najdeno; ostrost pravice božje oznanujejo pregrešna mesta Sodoma in Gomora, ktere so zavoljo svojih gerdih in ostudnih hudobij z žvepljenim ognjem od nebes požgane in vkončane bile; ostrost pravice božje oznanuje egiptovski kralj Farao, ki s celo svojo veliko in močno vojskino trumo v valovih rudečega morja svojo terdovratnost obžaluje; ostrost pravice božje oznanujejo ognjene kače, ktere so v puščavi nad Izraeljce prišle in jih pomorile, ker so zoper Boga in

zoper Mojzesa, njegovega služabnika, hudobno govorili; ostrom pravice božje oznanuje zemlja, ki je Koreta, Datana in Abirona in drugih dve sto in petdeset živih požerla, ker niso Bogu in Mojzesu pokorščine skazali.

Spoznaj tedaj grešni človek! iz teh zgledov, da ti Bog tvoje hudobije ne bo prizanesel, in da k tvojim pregreham ne bo oči zapiral; spomnite se tega, ki imate gerde pogovore; ki v nesramnosti živite in s svojim slabim zadržanjem drugim pohujšanje dajate; ki sovražno serce v svojih persih nosite ali kateri s svojim strupenim jezikom dobro ime svojega bližnjega glodate. Bog vam tega ne bo prizanesel, ampak prej ali slej, enkrat pa gotovo pride plačilo; zakaj prerok Joel pravi: Bog je strašen v svoji jezi, pred njim gre požrešni ogenj in za njim požigajoči plamen; pred njim je zemlja kakor vert, in za njim kakor puščava; ni ga, da bi mu ubežal.

Berite sv. pismo, berite ne samo cerkvene, ampak tudi posvetne pripovedi, povsod bote našli brez števila prigodeb, katere pričajo, kako ostro so grešniki od pravice božje vdarjeni bili, videli bote, koliko Kajnov je bilo že zavoljo nevoščljivosti vdarjenih, koliko Absolonov zavoljo nečistosti pogubljenih in koliko Savljev zavoljo nepokorščine prokletih!

Tako, ljubi kristjan! se maščuje Bog nad grešnikom, kateri zaničuje njegovo usmiljenje. Groza me obide, ko mislim na to, kar hočem reči, in vendar je gola resnica! Poslušni jo tedaj in vtisni si jo globoko v serce. Ko bi se zdaj to minuto zemlja pod teboj odperla in bi se ti pri tej priči v pekel pógreznil, ali ne bi to zadosti strašno bilo? vendar bolje bi bilo za te, zakaj terpel bi le za te grehe, katere si že doprinesel; tako pa boš morebiti terpel še za tisuč in tisuč drugih, katere boš še storil, ali drugim dal priložnost, da jih bodo storili. Sicer pa kaj je pač na tem ležeče, ali si nekaj časa prej ali slej pogubljen, če že hočeš in moraš v pekel priti, kjer je terpljenje večno? Koliko misliš, je pač Judež Iškarijot bolj srečen, kakor Kajn, ker je bil okoli štiri tisuč let poznej v večni ogenj veržen?

Le idi torej, nespametni človek! trudi in ubijaj se noč in dan za časne reči, za premoženje in posvetne reči, potem pa tudi podkupi, ako moreš, ostrega sodnika, da te zavoljo tvoje lakomnosti in krivice ne bo kaznoval; božja pravica se ne da oslepiti, in pri njej se z vsem zlatom in srebrom ne boš mogel od pekla odkupiti.

Le pojdi, ti nesramnež! pogrezní se noter do gerla v smerdljivo mlako loternije, vživaj ostudnega veselja, kolikor največ zamoreš, in stori, kar tvoje hudobno in spačeno meso poželi; stori pa tudi, ako zamoreš, da kri v tvojih žilah nikoli ne bo zaostala, in da te strela božje jeze nikoli ne bo zadela.

Vi pa, ljubeznjivi moji! spomnite se besed preroka Izaija, ki pravi: „Vse meso, vse človeštvo je trava, in vsa njih čast in vsa

njih lepota je kakor cvet trave na polju; bojmo se Gospoda, da nas njegova šiba ne zadene, in vzemimo mu jo iz rok s prave pokore in poboljšanjem svojega življenja ter pogostoma z Davidom zdihujemo: „Ne tepi nas v svoji jezi, o Gospod! in ne pogubi nas v svojem serdu, ampak usmili se črez nas po meri svojega usmiljenja in prizanesi nam, ker spoznamo in obžalujemo svoje pregrehe. Amen.

II. pridiga IX. pobinkoštno nedeljo.

(Vzroki Jezusovih solz; gov. A. Ž)

„Ko se je Jezus Jeruzalemu približal in je mesto ugledal, se je zjokal nad njim.“ (Luk. 19, 41.)

V v o d.

Iz tiste dobe, ko je Sin božji na Judovskem živel in deloval, se je ohranilo neko pismo takratnega rimskega poglavarja Publija Lentula. V njem se najdejo zanimive reči o Jezusu, o njegovi postavi, njegovem življenju, njegovi svetosti in njegovih čudežih. Na koncu pisma stoji opomnja, da niso Jezusa nikdar videli smeјati se, pač pa večkrat jokati. — To naznanilo se pa lepo vјema s tem, kar evangelij pripoveduje o Zveličarji. Parkrat se bere, da je jokal, nobenkrat pa, da bi se bil smeјal.

Tako nam kaže tudi današnje evangelje Jezusa, kako mu solze stopijo v oči, iz katerih je sicer sijal nebeški mir, kako pridejo tožbe in zdihi iz ustnic, iz katerih so sicer vrele besede tolažbe in življenja; kako povzdigne roko, ki je sicer blagoslavlјala, ter žuga mestu in skrunivcem tempelјnovim. Kar je pa protil Jeruzalemu, to je tudi spolnil. Izganjanje prodajalcev in kupčevalcev, ktero evangelje na koncu pripoveduje, je bilo le slaba predpoda razdjanja jeruzalemskega mesta.

To razdjanje je pa tudi svarilo za nas. Kakor se je Zveličar nad Jeruzalemom zjokal ter mu pogin zažugal, tako se joka nad človekom, čegar duša ima tista znamenja pogubljenja kakor Jeruzalem, mu proti večno pogubo in jo tudi spolni, kakor nad Jeruzalemom, ako človek terdovratno v grehu ostane. Svojega strašnega pogina je bil Jeruzalem sam kriv, s pokoro bi ga bil odvernil; tako je tudi človeku mogoče kazni oditi, dokler živi. Da se bomo torej naučili, kako se lahko obvarujemo pred jezo božjo, pomislimo

vzroke Jezusovih solz kot napovedovalce jeze božje nad Jeruzalemom in nad nami. Ti vzroki so:

a) nevera.

b) zaslepljenost in terdovratnost v grehu.

Razlaga.

1. Pervi vzrok Jezusovih solz nād Jeruzalemom je njegova nevera. In zares neopustljivo je to za jeruzalemsko mesto. Koliko je bil Kristus storil, da bi ga bil k veri nagnil! Saj je bil Jeruzalem središče njegovih nauk in čudežev. Skoro ni bilo kamna v njegovih ulicah, ki ni bil priča kacega čudovitega djanja Zveličarjega. Slepe, gluhe, kruljeve, razne bolnike je ozdravljaj. Lazar, kterega je ves Jeruzalem že mertvega objokoval, zopet hodi obujen po njegovih ulicah. V tempeljnu je tolikrat oznanoval svoj božji nauk. Vsi so videli njegovo sveto, nebeško lepo življenje in le Kristus jih je mogel vprašati: „Kdo zmed vas me more greha prepričati?“ (Jan. 8, 46.) — Pa vkljub vsemu temu našel je le malo vernikov; večina je ostala neverna posebno, ker so voditelji ljudstva, pismouki in farizeji nasproti njegovim naukom terdovratni ostali. Tako je Gospod po pravici o Jeruzalemu kakor o Kafarnavmu in Betzajdi zdihnil: „Ako bi se v Tiru in Sidonu bili čudeži godili, ki so se pri vas zgodili, že davno bi se bili v ostrem oblačilu in pepelu pokorili.“ (Mat. 11, 21.)

Svojo nevero je dokončal Jeruzalem s tem, da je Pilatu klical: „Križaj ga!“ in sam si kazen za to hudodelstvo terjaj z besedami: „Njegova kri naj pride nad nas in naše otroke!“ (Mat. 27, 25.) Tudi čudeži pri smerti Jezusovi, pri njegovem vstajenji in pozneji čudeži apostelnov niso spreobrnili terdovratnosti tega mesta.

Vse to je pač jasno dokazovalo, da je Kristus pravi Sin božji, obljubljeni Mesija; pa judovska nevera je zaverгла „vogeljni kamen“, kterega jim je bil Bog dal in o kterem se bere: „Kdor pade nad tem kamnom, se bo razbil; na kogar pa on pade, ga bo sterl.“ (Mat. 21, 44.) — Vse to je Gospod naprej videl; zato se joka nad mestom; zato mu kazen žuga; zato jo je strašno spolnil.

2. Nevera Jeruzalemskega mesta, kristjani moji ponavlja se še dandanes v očitnem in zasebnem življenji. Mesto Kristusa živi med nami sv. cerkev. On sam jo je ustanovil ter po sv. Duhu postavil za „temelj in steber resnice“. (1. Tim. 3, 15.) Njena edinnost, svetost, razširjenost po vsem svetu nam dokazuje njeno božanstvo, da ne moremo nikogar izgovarjati, kdor njen nauk zaverže.

Pa kakor nekđaj Judje tako je tudi naš čas in je veliko ljudi s slepoto udarjenih glede božjih resnic in pravega blagra. Neštevilne zarote se vzdigujejo zoper kerščanstvo in njegov nauk. To stori pred vsem n r a v n a s p a č e n o s t, ki noče kerščansko verovati, zato

da bi jej ne bilo treba kerščansko živeti, ki vero zaverže zato, da bi mogla zapovedi božje z nogami teptati. To stori napuh duha in domišljavost človeškega uma, ki se noče višjemu spoznanju podvreči, kakor le človeškemu, ki vero na čeznatorne resnice zaverže ter jo umu nasprotno imenuje. In ta domišljavost sega zelo daleč. Mnogi Boga in vse čeznatorno tajé, dušo človeku odrekajo, resnici o vicah, peklu, nebesih se posmehujejo. Pa se pri tem še ponašajo z modrostjo, omiko in napredkom. In taka nevera bi rada kerščanstvo odrinila iz očitnega življenja. Zato si prizadeva v raznih deželah s svojimi posvetnimi postavami kerščansko odgojo mladine prekrizati, svetost zakona razdreti in blagodejni vpliv keršč. resnic s svojimi suhoparnimi paragrafi nadomestiti. Nejevera, izvirajoča iz napuha, je središče vseh nasprotovanj in bojov in preganjanj kat. cerkve, kakor nekdanj tako tudi zdaj. Žalostno pa je, da mnogoteri sicer dobroserčni tega ne spregledajo in k nasprotovanju zoper kerščanstvo še pripomagajo.

3. Nevera se pa razodeva tudi v zasebnem življenji. Strast in greh nagnejo serce k nejeveri. Prileže se, živeti brez omejenja božjih zapovedi in brez strahu pred večnim sodnikom. Kakor so Judje pravega Mesija zavergli in nasproti krive preroke in kristuse poslušali, tako stori mnogo ljudi še dandanešnji. Zato prezirajo kerščanske resnice, poprimejo se pa naukov brezvercev, kateri jih trosijo po družbah, časnikih, bukvah. Dokaze za to nam daje velika nevednost v verskih rečeh, ali pa popolnoma napčni zapopadki o verskih resnicah, božjih in cerkvenih zapovedih; dokaze nam daje vedno večja mlačnost v kerščanskem življenji, v spolnovanji stanovskih dolžnost, dokaze imamo v lahkomišljenosti, s katero se prestopajo vse božje zapovedi; v nezaupanji na Boga pri nesrečah in drugih obiskovanjih; dokaze v brezvestnosti, s katero človek človeka slepi in goljufa. Kakor nekdanj v Jeruzalemu, tako tudi zdaj mnogim manjka žive, terdne vere. (Naj vsak pogleda v svoje serce, in bo to zapazil.)

Če je pa tako, potem mora Jezus tudi nad nami solze pretakati kakor napovedovalec svoje božje jeze in tudi nam zaklicati besede evangeljine: „O da bi bili spoznali tudi vi, in zlasti ta svoj dan, kar je v vaš mir!“

Drugi vzrok Jezusovih solz najdemo v pregrešnosti, posebno v zaslepljenosti in terdovratnosti judovskega ljudstva.

II. del.

1. Judje, posebno prebivalci in voditelji v Jeruzalemu so ob času Zveličarjevem po zunanje zelo natančno spolnovali postavo stare zaveze, vkljub temu jih Gospod imenuje pobeljene grobove znotraj polne smradu in nesnage. To se je po-

kazalo, ko je prišla ura poskušnje in odločitve, ali bodo spoznali od Boga poslanega Odrešenika ali ne. Kaj vidimo takrat?

Namesto da bi poslušali in sprejeli besedo blagra in miru, zatožijo in preklinjajo nauk in učenika; mesto da bi posnemali Jezusov zgled nebeških čednost, mislijo na njegovo smert; mesto trona mu napravijo križ. Kolika zaslepljenost. Kervni denar prodanega Mesije nočejo vzeti za tempelj, brez pomislika pa navalé na svojo dušo kervni dolg. Bojé se, da bi se ne omadeževali v Pilatovi hiši, a ne boje se umora. Kolika zaslepljenost! Vsi opomini Jezusovi jih ne ganejo; mesto da bi se serca omečila, so zmir bolj terdovratna. Če Jezus največje čudeže dela, pripisujejo jih belcabubu. Ko si Pilat prizadeva jih omečiti, še bolj kričé: Križaj ga! Pri čudežih ob smerti Jezusovi še poganski stotnik Bogu daje čast, oni pa ostanejo terdovratni. Da bi svojo krivdo odvalili od sebe, tajé vstajenje, kaznujejo aposteljne ter jim prepovejo o Jezusu govoriti. Kakošna terdovratnost!

Vse to je videl Jezus naprej; zato njegove solze in tožbe: Jeruzalem, Jeruzalem, ki moriš in kamnjaš preroke, kateri se k tebi pošiljajo. Kolikrat sem hotel zbrati tvoje otroke, kakor koklja zbira svoja piščeta pod peruti; pa ti nisi hotel!“ (Mat. 23, 37.) Zato njegovo žuganje: „Kamen na kamnu ne bo puščen, kateri bi ne bil razvaljen.“ (Mat. 24, 2.) Tako kliče zaslepljenost in terdovratnost jezo božjo, ker tako zaderžuje delovanje božje gnade in milosti.

2. Če bi Kristus vernike zdaj na sodbo klical, ali bi jih sploh in pa posamezne kaj boljše našel? Odpad od kersčanskih resnic tudi zelo slab sad rodi. Ako pogledamo, kako se v javnem in zasebnem življenji deset božjih zapoved spolnuje, lahko odgovorimo na vprašanje, če je zdaj kaj bolje.

a) ker mnogoteri kersč. Boga nočejo spoznati, si pa napravijo druge bogove in sicer toliko, kolikor želj serce goji. Posebno se časti malik zlatega teleta v nenasitljivem lovu po denarji in premoženji, pa malik trebuha v nenasitljivem vživanji. Tako goreče se ti bogovi časté, da bi se jih polovica ljudi posvetila, ako bi pravemu Bogu tako služili. Za posvetne reči skerbeti, se ljudje nikoli ne utrudijo, božje reči se jim pa na enkrat pristudijo. Vse to je nasledek brez- ali pa poloverstva.

b) Ravno tako je spodkopana svetost prisege, tako da resnica in zvestoba zmir bolj redka postaja; ter se božjemu imenu vedno večja nečast dela s preostudnimi in grozovitnimi kletvami.

c) Dnevi Gospodovi morajo premnogokrat služiti le posvetnemu razveseljevanju. Mnogi zanemarjajo popolnoma službo božjo, onečastujejo pa svete dneve s hlapčevskimi deli. Na očitnih krajih in po izbah se dela; akoravno to prepoveduje Bog, prepoveduje cerkev, prepoveduje posvetna gosposka.

d) Otroci se vzdigujejo zoper stariše, podložni zoper pred-

stojnike, vse hrepeni po napčni prostosti, po samovoljnosti. Neskerbni stariši si po slabi odgoji otrok sami pletejo šibo poznejših let.

e) Mesto prave kerščanske ljubezni se semtertje šopiri neka zgolj človeška usmiljenost, ki pa mnogokrat išče lastne hvale ter napravlja zavode, da bi po njih toliko lažje izpeljala svoje brezverske namene.

f) Koliko pohujšanja se ne zgodi dandanešnji? In s tem spodkopuje nedolžno življenje. Pohujšanje pri mladih in pri starih. Čistost v samskem, čistost v zakonskem stanu se preganja in se tako steber človeškega življenja spodkopuje.

g) Pravica katoliške cerkve in lastnine mora se večkrat kruti sili umakniti. Malenkosti se kaznujejo, velike krivičnosti prezirajo. Prevara, goljufija, odertija se znajo tako skrivati, da jim posvetne postave ne morejo blizo. Marsikteri slepar in goljuf se še ponaša s tem, koliko dobrega da ljudem stori, ko jih v resnici odira in svoj žep polni. — Zvijača, laž, obrekovanje, krivo pričanje — vse mora služiti v to, da se lastna korist doseže.

In pri vsem tem se marsikteri šteje za dobrega kristjana.

Pa do zdaj naštetu kaže, da je kerščanstvo pri mnogih zgolj zunanost, znotraj je pa polno gnjilobe in smradu, greh in odpad od Boga se vleče črez vse življenje. Ako se torej Gospod na take kristjane ozre, ali se ne bo nad njih dušnim stanom zjokal? K temu pride še slepota, da mnogi kristjani ne spoznajo tega žalostnega stanu ter mislijo, da zunanje opravljanje nekterih verskih šeg zadostuje pred Bogom, da se mislijo izgovoriti s hudobnimi djanji in zgledi drugih ljudi, da vse pripisujejo „času“, ko je vendar čas le tak, kakoršnega si ljudje napravijo in le vernitev k čednosti in pravičnosti boljše čase prinese; da nočejo poslušati opominov in svaril in mnogih nadlog in križev nočejo spoznati kot kazen za greh. To je slepota, ki pelje v terdovratnost in potem jezo božjo priklíče.

Nad zaslepljenim in terdovratnim Jeruzalemom se je natanjko spolnila zažugana kazen božja, kakor jo je današnji evangelij napovedal. Pa tudi druga ljudstva in dežele je Bog že zavoljo njih pregrešnega življenja ali odpada od vere ostro kaznoval. Zavoljo nevere, slepote in terdovratnosti obiskuje Bog ljudi z raznimi stiskami. Slaba letina, draginja, lakota, vojska, kuga so pridigarji božji, kedar ljudje več ne poslušajo pridige sv. cerkve. Bog kaznuje splošno pa tudi posamezno in kateri grešnik tukaj ne občuti jeze božje, naj trepeče pred njo v večnosti.

Kako pa nam je mogoče oditi kaznim božjim? Ako se zdaj s Kristusom jokamo zavoljo njihovih vzrokov, zavoljo nevere, pregrešnosti, slepote in terdovratnosti; če za-

pustimo pota pogube ter se resnično pokorimo zavoljo njih; kakor neštevilnim spokornikom se bodo tudi nam take solze spremenile v bisere nebeške. Amen.

Pridiga za X. pobinkošno nedeljo.

(Od napuha.)

„Vsak, kdor se povišuje, bo ponižan;
kdor pa se ponižuje bo povišan.“
(Luk. 18, 14.)

V v o d.

Vsaka pregreha se da ložej posvariti, kakor napuh ali prevzetnost, zakaj ta pregreha se derži za previsoko, da bi lepe in svete nauke kaj obrajtala; zato tudi naš Zveličar prevzetnih pismarjev ni naravnost zarotil, kakor druge grešnike, ker je dobro vedel, da bi jih s tem le razžalil, ampak prav živo jim je podobo prevzetnega človeka pred oči postavil, tako da bi morali slepi biti, ko v tem ne bi svoje hudobnosti spoznali. Poslušajte, jim je rekel: Dva človeka sta šla v Jeruzalemski tempelj, Bogu službo opravljat. Pervi je bil farizej, eden izmed tistih, katere vi za najpobožnejše in pravičnejše deržite. Ko v tempelj pride, vstopi se ter svojo glavo povzdigne in sam sebe hvali rekoč: Gospod! lepo te zahvalim, da sem boljši, kakor drugi ljudje. Drugi so ubijavci, razbojniki, goljufi, krivičniki, nečistniki ali prešestniki. Jes pa, kakor ti je dobro znano, vsega tega nisem storil, dobrih del pa več doprinašam, kakor sem dolžen. Postim se dvakrat v tednu, ubogajme dajem po svojem premoženju, desetino natanjko odrahtujem, celo od mete, kumne in janeža dajem desetino, čeravno tega po postavi nisem dolžen; dam pa vendar, ker drugi premalo dajejo“. Resnično vam povem, temu grehi niso bili odpuščeni, in večji grešnik je iz tempeljna šel, kakor je notri prišel, zakaj kdor se povišuje, bo ponižan.

Ljubi moji! to so prav žalostne besede za vsakega prevzetnega in napuhnjenega človeka; zatoorej poglejmo danes, kaj da je napuh in kako velik greh je. — Pripravite se.

Razlaga.

Napuh je neizmerna ljubezen samega sebe in veliko poželjenje svoje lastne visokosti, ki stori, da človek svojih slabosti ne spozna

in druge ljudi zaničuje. Napuhnjen človek je sam v sebe neumno zaljubljen in neizrečeno ga veseli, če je ali močen ali lep ali bogat ali učen, ali če se s kako drugo lastnostjo od svojega bližnjega razločuje. Kar je smrad pri roži, to je pri človeku napuh ali prevzetnost, zato sv. pismo pravi: „Napuh je začetek vsega greha, in kdor je njemu vdan, napravi veliko gnjusobe; Bogu in ljudem je sovražen in vpričo obeh dela krivico.“

Napuh se najde med ljudmi vsake starosti in vsakega stana, že pri otrocih se kaže in še starega človeka na njegove stare dni ne zapusti; med dobra dela se vtika in stori, da pred Bogom nimajo nobene vrednosti.

Če so kedaj učeniki imeli vzrok, črez prevzetnost svojih podložnih se pritožiti, imamo ga gotovo v naših časih; zakaj že majhno dete se svojemu očetu in materi beseduje in prevzete odgovore daje, in gorje poznej starišem, če pravi čas zamudijo in svojih otrok ne kaznujejo in napuha iz njihovih src ne izkoreninijo.

Nasledek tega je, da se potem mladenči iz nizkega stana svojih revnih starišev sramujejo in za kmečko obleko več ne marajo; gosposko se začnejo nositi, in čeravno so še tako abotni, vendar svoje poštene očete in matere zaničujejo in se črez njihove lepe nauke posmehujejo. Mimo križa, memo cerkve ali memo svojega gospoda gredé se ne odkrijejo; kedar v cerkev stopijo se ne pokropijo in ne priklonijo, še manj pa pokleknejo. Kedar jih kdo posvari ali na sodbo in večnost spomni, se jim grozno zameri, in nikoli niso bolj veseli, kakor če se morejo s svojimi hudobijami hvaliti in pripovedovati, koliko nedolžnih src so že ranili. Ali naj si dobro zapomnijo, kar sv. pismo pravi: „Hudobnih hvala je kratka. Ko bi se tudi prevzetnež do neba povzdignil in bi se njegova glava oblakov dotaknila, bo vendar nazadnje, kakor gnoj zaveržen. Pregrehe njegove mladosti bodo njegove kosti napolnile in v prahu ž njim počivale; njegove otroke pa bo uboštvo terlo.“

Mladim deklicam ne dopade več platnena obleka njene matere ter si novo obleko po novih šegah omišlujejo, in nikoli niso tako vesele, kakor če z novim krilom oblečene v cerkev gredo in oči drugega spola na se vlečejo. Zato pa si tudi vse prizadevajo in celo devištvo na prodaj postavijo, da si le eno ruto pripraviti zamorejo. In koliko se najde takih deklic, ki ceno svojega prodanega devištva ali ukradenega blaga na svojem truplu nosijo. — Ti, kerščanska devica pa ne posnemaj takih nespametnih devic, zakaj štimanje je sicer dober kup, ali priprava je draga; za tebe je najlepša tenčica, katero sama napredeš, in najdražji rokavci, katere si sama narediš.

In koliko hiš uboža in koliko ljudi hodi na stare dni razterganih, zato ker so v svoji mladosti prevzetnost ljubili. Huda je je uima, ki nam žetvo na polji in branje v goricah vzame, pa kar leto vzame dobimo drugo in tretje leto spet povernjeno; ali veliko hujša uima je nečimerna ošabnost, ki nikoli nima zadosti; ona je

najhujša dača, katero mi v tuje dežele plačujemo. Zavoljo nje cela kraljestva ubožajo.

Še strašnejšo škodo pa prinese prevzetnost ljudem na duši, ker jim nedolžnost in poštenje jemlje; zakaj modri Sirah pravi: „Napuh je slehernega greha začetek.“ (10, 15.) In kako grozno Bog ta greh sovraži in kaznuje, nam sv. pismo na mnogih krajih na znanje da. — Ta greh je hudobne angelje iz visokih nebes v globočino peklenskega brezna pahnili; zavoljo tega greha so bili naši prvi stariši iz pozemeljskega raja izgnani, in so darove svoje nedolžnosti zgubili; zavoljo tega greha je bil Nabuhodonozor, Babilonski kralj, ki se je neumno poviševal in samega sebe za Boga držal, od Boga tako strašno kaznovan, da ga je neumni živini podobnega storil. Zavoljo tega že prerok Izaija pravi: „Dan Gospodov bo strašen vsem prevzetnim in napuhnjenim, oni imajo ponižni biti.“

„In kaj imaš, o človek! vpraša sv. apostelj Pavelj, česar nisi od Boga zadobil; če pa si dobil, zakaj se zavoljo tega povzdiguješ?“ Če si napihnjen zavoljo svojega bogastva, moraš se še bolj ponižati, kakor drug človek, zakaj tvoja duša se v večih nevarnostih in v večih skušnjavah znajde, in bolj težavna je pot proti nebesom tebi, kakor revežu. Če se povzdiguješ zavoljo tvoje časti, ki jo vživaš pri tvojih bližnjih, tedaj vedi, da pred Bogom ni nobene imenitnosti razun nedolžnosti in čistosti serca. Če se povdiguješ zavoljo svoje lepe postave, pomisli, da tvoja lepota lahko v enem dnevu izgine; le lepota serca nikoli ne zvane in nikoli ne mine. Zato pravi prerok Jeremija: „Moder se naj ne hvali s svojo modrostjo, močen ne s svojo močjo in bogat ne s svojim bogastvom.“ „Ne prevzemi se torej, pravi Tomaž Kempčan, v svojih dobrih delih, zakaj sodba božja je drugačna, kakor sodba ljudi, in Bog dostikrat zaverže, kar ljudem dopade. Ako si dober, misli, da so drugi še boljši, da ponižnost ohraniš; in nič ne škoduje, če se tudi slabšega šteješ, kakor so vsi drugi, veliko pa lahko škoduje, če se le črez enega povišuješ.“

Bodimo tedaj ponižni, kakor nas ta sveti mož opominja, ponižni v mislih, besedah in djanji; zakaj kakor je napuh oče vse nesreče, tako je ponižnost mati vsega zveličanja. Bodimo ponižni proti samemu sebi, proti bližnjemu in proti Bogu; proti Bogu s hvaležnostjo za prejete dobrrote in gnade, ker vse, kar imamo, le od Boga imamo, proti bližnjemu s kerščansko ljubeznijo, ker nobenega ni, ki ne bi nad seboj nič dobrega in hvale vrednega imel, če drugo ne, vsaj podoba božjo; proti samemu sebi z lastnim zaničevanjem, ker človek sam od sebe nima nič, kakor revščino in greh. Ponižajmo se tako, kakor se je Kristus ponižal, ki je veličastvo svojega očeta zapustil in človek postal, da bi nas na sv. križu odrešil, potem bomo enkrat tudi mi z njim povišani ter se z njim vekomaj veselili. Amen.

II. Pridiga za X. pobinkošno nedeljo.

(Katoliška cerkev je svet kraj in gnade poln; gov. —f—)

„Dva človeka sta šla v tempelj molit, eden farizej in eden colnar.“

(Luk. 18, 10.)

Vvod.

Pobožnemu Izraeljcu je bil tempelj črez vse. (Na to me spomni današnje sv. evangelje, ki nam pravi, da sta šla dva človeka vanj molit.) Če se je znašel doma, je rad hodil vanj, opravljat ondi svoje molitve in daritve. Če se je pa znašel na tujem, si je iz serca želel, da bi zamogel priti v ljubljeni tempelj, v božjo hišo. Možje so bili scer po zapovedi postave zavezani po trikrat na leto hoditi v tempelj, ter o velikonočnih, binkoštnih in zahvalnih praznikih (praznikih šotorov); ženskega spola pa nek ta zapoved ni vezala. Vsemu temu vkljub pa so le vendar tudi ženske prav pridno hodile na praznike v tempelj. Od Marije, Jezusove matere, nam pripoveduje sv. evangelje, da je vsako leto hodila z sv. Jožefom na praznike. In vendar je bilo iz Nacareta do Jeruzalema poltretji dan hoda. Glejte! tako radi so Izraeljci imeli svoj tempelj, tako radi obiskovali božjo hišo!

Tudi kristjanu mora njegova cerkev biti ljuba in draga, tudi on jo mora spoštovati in pridno obiskovati, zakaj kerščanska cerkev je

I. svet kraj, in

II. gnadepoln kraj. — Pripravite se!

I. del.

Kerščanska cerkev je sveti kraj; in scer zato,

a) ker je bila posvečena s častitljivimi ceremonijami (obredi), ktere je predpisal sveti papež Silvester. Cerkev posvečujejo le škof. V to se poslužijo sv. olja, blagoslovljene vode, znamenja sv. križa, s katerim zaznamovajo sv. cerkev na dvanajst različnih krajih, poslužijo molitev in blagoslovljevanje, in na to sami najpervi opravljajo daritev sv. meše v novoposvečeni cerkvi.

b) Ker je cerkev odločena za najsvetejša opravila. Sveto je vsako opravilo, ki se koli godi v cerkvi: Sveta je daritev: daruje se v njej Jezus, nedolžno in sveto Jagnje božje, svojemu nebeškemu Očetu na nekervavo vižo, kakor se je nekđaj daroval na Kalvarski gori po kervavem potu.

Sveta je pridiga; nauke namreč zapopada v sebi ktere je učil Jezus, največja Svetost, ki je rekel: „Bodite sveti, kakor je svet vaš Oče v nebesih.“

Svete so molitve; opravljajo se v slavo Najsvetejšemu, svetnikom v počeščenje, nam v posvečenje in v zveličanje.

c) Ker je odločena v službo najsvetejšega Boga v cerkvi pričujočega. To posnamemo iz Jezusovih besedi, ktere je govoril svoji skerbni materi, kedar ga je bila zgubila in tretji dan našla v tempeljnu, ter jej rekel: „Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?“ (Luk. 2, 49.) V cerkvi je Bog pričujoč bistveno, in ne samo, kakor drugod na vsakem kraju. Tu med nami prebiva noč in dan v zakramentu sv. rešnjega Telesa.

d) Ker je tedaj ta kraj tako svet, zasluži po vsej pravici, da ga spoštujemo na vso moč. Preden je Bog na Sinajski gori zapovedi dal Izraelcem, je rekel Mojzesu: „Postavi ljudstvu ograjo krog in krog, ter jim reci: Varujte se, stopiti na goro, in dotakniti se njegovih mej. Slehern, ki se gore dotakne, naj umerje.“ (II. Mojz. 19, 12.) Če so mogli pa Judje v toliki časti imeti že goro, na kateri je Bog zapovedi dajal, koliko bolj moramo v časti imeti mi kristjani našo cerkev, v kateri noč in dan bistveno prebiva naš Bog in naš Gospod! Kakor pa cerkev spoštuje tisti, ki se spodobno in pobožno v njej zaderži, ravno tako bi je nikakor ne spoštoval tisti, ki bi se nespodobno in ošabno obnašal v njej. Cestinar je tempelj spoštoval, farizej ga ni. Zakaj da ga ni, posnamemo iz današnjega sv. evangelja: Dva človeka, pravi Jezus, sta šla v tempelj molit, eden farizej in eden colnar. Farizej je stal, in je sam pri sebi molil: Bog! zahvalim te da nisem, kakor drugi ljudje, razbojniki, krivičniki, prešestniki, ali tudi, kakor ta colnar. Se postim dvakrat v tednu; dajem desetino od vsega, kar imam. In colnar je je od daleč stal, in še oči ni hotel proti nebu vzdigniti, temveč je terkal na svoje persi rekoč: „Bog, bodi milostljiv meni grešniku!“

II. del.

Kerščanska cerkev je gnadepoln kraj.

„Vam povem“, pravi Jezus, „colnar je šel opravičen v svojo hišo, farizej pa ne.“ Če to velja že od Judovskega tempelja, koliko bolj od naših cerkva. Kerščanska cerkev je res gnadepoln kraj, ker je:

a) Zakladnica (shramba) Jezusovega neskončnega zasluženja, ktero zasluženje nam doteka po svetih zakramentih. Pa teh zveličanskih studencih nam doteka gnada božja, ktera nam je neobhodno potrebna v zveličanje, dotekajo preobilne dobrote, ktere nam pomagajo v nebesa. Pri sv. kerstu dobivamo odpušcanje izvirnega in vseh drugih pred sv. kerstom storjenih

grehov, ravno tako tudi odpuščenje vseh časnih in večnih kazni; dobivamo gnado božjo, po kateri smo opravičeni, otroci božji, deleži nebeškega kraljestva; nadalje stopimo v sv. cerkev božjo in postanemo nje udje, in naši duši se vtisne neizbrisljivo znamenje. — Pri sv. birmi bo posvečujoča gnada v nas pomnožena, zraven pa zadobimo še posebno gnado, po kateri smo v veri poterjeni, da zamoremo po tisti stanovitno živeti vsemu preganjanju vkljub. — V zakramentu sv. pokore zadobimo odpuščenje po sv. kerstu storjenih grehov, odpuščenje večnih kazni, zgubljeno gnado božjo in mir vesti. — V zakramentu sv. rešnjega Telesa se nam deli jed večnega šivljenja, ktera nam male grehe odpusti, hudo nagnjenje kroti, nas v dobrem potrdi, in nam daje zastavo (zagotovljenje) za večno življenje. — V zakramentu sv. mešnikovega posvečevanja dobivajo tisti, kateri stopijo v duhovski stan, posebno pomoč, s katero zamorejo zvesto opravljati svojo sveto službo, in vredno deliti vernikom duhovsko pomoč. — V zakramentu sv. zakona zadobita ženin in nevesta zraven pomnoženja posvečujoče gnade božje tudi še to posebno gnado, da zamoreta otroke v božjem strahu rediti, svoje težke dolžnosti zvesto spolnovati, eden drugemu pomagati v nebesa. — V zakramentu sv. poslednjega olja se nam spet pomnoži posvečujoča gnada božja; odpušteni nam bodo mali grehi in tudi tisti smertni grehi, katerih bi se bolnik ne mogel spovedati ali iz nezadolžene pozabljivosti ali iz nezmožnosti; rešeni bomo od hudih nastopkov greha in njenih ostankov; dodeljena nam bo moč, vstavljati se hudičevem zapeljevanju in njegovim skušnjavam; dodeljena nam bo pomoč zoper prevelik strah in trepet zavoljo smerti, ktera se bliža, in zavoljo sodbe, ktera čaka človeka; dodeljeno nam bo včasih tudi telesno zdravje, če je duši v zveličanje.

Cerkev je tedaj kraj, kjer nam tekó studenci zveličanja, in se nam delé pomočki v naše zveličanje. — Cerkev pa je gnadepolni kraj tudi zato, ker

b) se v njej razklada kerščanska modrost. Kakor je nekda Jezus učil tudi v tempelju, se razlagajo tudi še zdaj po kerščanskih cerkvah zveličanski nauki naše svete vere, kateri nas v veri poterjujejo . . . nam upanje množe . . . nam ljubezen vne-majo . . . nam v dvomih dober svet, v terpljenju tolažbo dajo . . . Cerkev je polna božjih blagodarov . . . deli nam jih . . . Bog jej je to naročil.

c) Kerščanska cerkev je kraj, kjer kralj nebeški sprejema prošnje svojih podložnih, molitve svojih otrok, kjer jih sluša in uslišuje . . . Kedar je Salomon tempelj dodelal, se je pred oltar podal, ter pokleknil in molil goreče. In Bog se je na to Salomonu vnovič razodel, in mu rekel, da je uslišana njegova molitev, da bo vsak čas v tej posvečeni hiši, in da bo poslušal njih molitve. (II. Paralip. 6, 19.) Tudi Jezus, kedar je prodajavce in kupčevavce izganjal iz tempelja, je rekel: „Moja hiša je hiša

molitve“ (Mat. 21, 13.) Še tembolj velja vse to od kerščanskih cerkva. Vsak se sme tu sem zateči, bodisi star ali mlad, reven ali bogat, imeniten ali nizek. Vhod je slehernemu odpert, nobeden se ne zavračuje nazaj. Hišni gospodar, ki je napravil veliko večerjo, je rekel svojemu hlapcu: „Pojdi berž po cestah in ulicah mesta, in pripelji sem uboge, in hrome, in slepe in kruljeve . . .“ „Pojdi na pota in prelaze, in primoraj jih noter iti, da se napolni moja hiša.“ (Luk. 14, 22, 23.) Nebeški kralj vsakega rad sprejme, kdor pride v svatovskem oblačilu, ter s ponižnim, potertim srcem, ga rad posluša, in radovoljno usliši.

d) Kerščanska cerkev je kraj, kjer se zedinjuje vsa sveta kerščansko-katoliška cerkev, ter zmagovalna, (ki je v nebesih, in) ki posluša naše prošnje, . . . bojevalna, ktera kliče svetnike na pomoč . . . terpivna, za ktero se opravljajo daritve (in molitve) . . .

e) Ravno zato mora pa tudi kristjan rad v cerkev hoditi, in večkrat vanjo priti. K temu nas opominja sv. Križostom rekoč: „Tako obilnega dobička nikar v nemar ne puščajmo; zakaj pobožna pričujočnost v cerkvi nam nakloni (pridobi) vse dobro.“

Sklep.

Ljubi kristjani! Cerkev je svet kraj, cerkev je gnađepoln kraj: z veseljem tedaj v cerkev hodimo, lepo se ondi zadržimo. Sv. Neža, pobožna hči kralja Primislava, je dan na dan juterne ure v raznih cerkvah preživela; in da bi se bila zamogla tem dalj pogovarjati z Bogom, in da bi radovednim ljudem ne bila v očeh, se je oblačila prav priprosto, ravno kakor bi bila kako težakovo ali dninarjevo dekle. Poglejte! tako rada je ta svetnica hodila v cerkev! O da bi pač tudi mi ravno tako radi vanjo hodili, — vanjo hodili, pa se tudi spodobno v njej zadržali! Kdor je pri starih Turkih ali Mongolcih hotel stopiti v kraljevi šotor, je mogel stopiti najpoprej med dva ognja, se podati na to skoz gost dim kadila med raznimi šegami in molitvami duhovščine, ktera ga je spremljevala. Na to še le so mu rekli, da je očiščen, in se sme prikazati pred obličjem kralja (velikega kana — Chan). Tako pripravljanje se jim je zdelo potrebno, da se je smel kdo prikazati pred umerljivim kraljem; ti pa ljubi kristjan! bi prišel pred Gospoda vseh gospodov, kralja vseh kraljev brez vse priprave, ter brez zbranega duha in z nespodobnimi mislimi? — Ko se je cesar Karol Veliki znašel v Rimu, je le peš hodil v cerkev sv. Petra, in ko je šel gor po stopnicah, je spodobno kušnil sleherni, preden je stopil nanjo, in to vpričo vsega svojega obilnega spremljevalstva, vpričo papeža in vse Rimske duhovščine. Tega scer ne terjamo od vas, ljubi poslušaleci! to pa vam naročamo in moramo naročiti, da se v cerkvi, tolikanj svetem in gnađepolnem kraju zadržite spodobno in pobožno. Zakaj le s spodobnim in po-

božnim zaderžanjem na tem častitljivem mestu se bote vredne in deležne storili preobilnih gnad in dobrot, ki vam bodo dotekale iz tega svetega in gnadepolnega kraja v vašo pravo srečo, časno in večno! Amen.

God sv. Urha; tudi pridiga za primicijo.

(Katoliški duhovniki.)

„Boj se Gospoda iz vse svoje duše, in njegove duhovne v časti imej!“
(Sirah. 7, 31.)

(Konec.)

6) Ko je bil sv. Urh že toliko opešal, da so ga morali v cerkev voditi, je vendar le še zmiraj z največo pobožnostjo molil. Prosil je priserčno svojega najvišega pastirja, naj bi mu dal, kdaj pa tudi vsem njegovim ovčicam, srečno slednjo uro. Bog usliši svetnikovo prošnjo. Bilo je ravno 4. julija 1973, ko sv. Urh čisto svojo dušo v roke nebeškega Očeta izroči. Veliko duhovnov je molilo krog njegove smertne postelje, in še več se jih zbralo, ko so svetnika k pogrebu nesli.

Ljubi kristjani! udarila bo tudi prej ali slej za nas slehernega slednja ura, ktera nas prestavi v srečno ali nesrečno večnost. Vse nas bo pokosila britka smertna kosa. Ko se ti bliža blede smert, koga boš pozelel, da te pripravi za nevarni pot v večnost? Koga drugega, ko duhovnika?

Mislimo si kristjani moji! velikega grešnika na smertni postelji. Ko čuti, da mu je umreti, si misli: še nekoliko ur in moja revna duša bo stala pred božjim sodnikom. Le grešno življenje je za njim, ostra sodba pred njim, pravični sodnik nad njim, odperti pekel pod njim. Vse grešno življenje mu stopi pred oči. Trepetaje, nadleževan od peklenskih duhov, se ozira mlo na levo, na desno, in ne ve, od kod bi mu pomoč došla. Naj pridejo zdaj memo njega vse moči in oblasti tega sveta, mu li zamorejo pomagati, mu li zamorejo težko butaro grehov odvzeti? Nikakor ne. Memo naj pride njegov patron, naj pridejo vsi nebeški svetniki in svetnice božje, ga bo li zamogel kdo od njegovih grehov odvezati? Nobeden. Memo naj pride nadangelj, sv. Mihaelj, naj mu pridejo pomagat vsi angeljski kori, ali ga zamorejo grehov odvezati, mu li zamorejo vest pomiriti? Ne, nikakor ne. Prositi sicer zamorejo za-nj, toda vsa oblast vseh korov angeljev je preslaba, grehov ga odvezati. Grešnik, nesrečni grešnik! pribeži k „pribežališču grešnikov, — k materi

umirajočih, — k Mariji, ktera nikogar ne zapusti, kdor jo v resnici na pomoč kliče. Morebiti bo mu zamogla ona, ker pri Bogu vse premore, težko butaro grehov od serca vzeti? Ne, in še enkrat, ne! Marija bo pač za-nj storila, kolikor premore; ali ona zamore le prositi za-nj, grehe mu odpustiti, odvezati ga grehov, mir vesti mu dati, tega — tega tudi Marija ne more nikoli in nikdar!

Grešnik, grešnik revni in nesrečni! le tresi se, boj se, pa ne obupaj! Glej pomoč pride, — že je blizo! — Duhovnik gre, — revni gorski duhovnik se bliža, — najmanjši kaplan pride! — Čul je, kako si pri kraju, zato je hitro hodil, tako hitro, da mu vroč pot čelo pokriva, oči zaliva. — Z Bogom na persih stopi v bolnikovo hišo in njegov pozdrav je: „Mir bodi tej hiši, in vsem, ki v njej prebivajo!“ Odloži presveto Popotnico na pregernjeno mizo, pozdravi bolnika, — bolnico: „Brat — sestra! Kristus, usmiljeni Samarijan, me pošlje, da ti pomagam, in skoraj bo prišel on sam na tvoj jezik, — v tvoje serce, — da te poživi“. Ubogi grešnik, ki misli, da je že zgubljen, zakoplje svoje grehe v večno molčeče persi dušnega pastirja, ki ga je prišel obiskat. Duhovnik pa, dasitudi grešnik, vendar le namestnik božji, mu odvzame težko butaro grehov, ktere mu svetniki, ne angelji in tudi ne Marija niso mogli odvzeti, ter ga zagotovi božjega usmiljenja, rekoč: „Zaupaj, sin — hči, odpuščeni so ti tvoji grehi“ (Mat. 9, 2.)! Bolnik je previden s sv. zakramenti, postane miren, potolažen in je pripravljen stopiti pred večnega Sodnika. O čudne pota božjega usmiljenja! Kar ni svetnikom dano, ne angeljem, ne Mariji, božji materi; dano je nam duhovnikom, nam, ki smo tudi slabostim podverženi, da se toliko bolj ponižamo in toliko večje usmiljenje z vami imamo. Ni mi treba daleč razlagati, kako naši dušni pastirji tudi po naši smrti za našo revno dušo skerbijo. Zadosti ste zvedeli kdo so duhovniki; poslušajte le še v kratkem:

II. Kaj smo pa mi duhovnikom dolžni?

Kaj smo duhovnikom dolžni, pove nam sv. apostelj Pavelj s kratkimi besedami: „Tako naj nas ima vsak, ko služabnike Kristusove in delivce božjih skrivnost.“ (I. Kor. 4, 1.) Zato kristjan moj:

1. Ljubi svoje dušne pastirje! Oni te vodijo k Bogu že pri sv. kerstu, za te darujejo sv. meše, ti delijo sv. zakramente in za te molijo.

2. Poslušaj jih lepo, kedar te podučujejo ali svarijo, ker njim je Kristus rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ (Luk. 10—16.)

3. Spoštuj duhovnike in imej jih v časti, ker to sam Bog zapoveduje: „Boj se Gospoda iz vse svoje duše in njegove duhovne v časti imej!“ (Sir. 7, 31.) Z veseljem sem bral, kako lepo so se letos pri slovesni procesiji na božjega Telesa dan naši hrabri vojaki v Livni obnašali in v Serajevi (Slovenec 1879 št. 68), in v koliki časti imajo tam katoliške duhovnike; prav žalostno pa je

bilo ravno na tisti dan obnašanje nekterih naših dragonarjev na gornem Koroškem. Ti so jahaje po cesti zasramovali duhovnika, ki je šel božjo službo obhajati (K. Volksstimme 1879. Nr. 25.) Prej ali slej bo take hudobneže zadela božja šiba.

4. Ne glej toliko na slabosti duhovnikov, kakor pa na visokost njih stanu. Ako vidiš, kerščanska duša! tudi pregreške in slabosti nad duhovnimi, nikar jih zaničevati! ampak ne zabi njihove visoke vrednosti. Solnce ostane zmiraj solnce, čeravno ga semtertje megle zakrivajo, oblaki temné; in duhovnik ostane namestnik božji, ako ima tudi slabosti nad seboj. „Vsak je pod kožo kervav“ in brez slabosti ga ni pod solncem človeka, tudi duhovnika ne. Ne zabi, da je on tvoj duhovni oče, zato posnemaj bogaboječa Noetova sina ter pokrij nagoto svojega očeta s plaščem ljubezni in molčečnosti, in tudi tebi bo blagoslov v del!

5. Pa tudi moli prav pridno za duhovnike, naj bi jih napolnil sv. Duh s svojimi darovi, da bi, ki drugim pot v nebesa kažejo, sami ne bili pogubljeni! Za to vašo ljubezen vas prosim z besedami sv. Pavla: „Bratje! prosim vas po Gospodu našem Jezusu Kristusu, in po ljubezni sv. Duha, da mi pomagajte v svojih molitvah za me pri Bogu“ (Rimlj. 14, 30.) Amen.

Romarske pridige.

I. pridiga.

(Posnemajmo križarske bojevalce; gov. L. F.)

„Vzemite v roko ščit sv. vere, da se bote mogli braniti proti ognjenim pšicam hudobnih duhov.“ (Efež. 4.)

V v o d.

Minulo je 29 let že, kar sem tukaj prvokrat besedo božjo ozna-
noval. Ravno procesiji iz Savinske doline mi je bilo naloženo go-
voriti. V teh 29 letih se je mnogo kaj spremenilo; morebiti jih bo
med vami prav malo od tistih, ki so leta 1853 bili s procesijo. Ni
več častitljivega starčka Tomaža, ki je toliko let bil vojvoda tej
procesiji. Odmerlo jih je že mnogo teh, ki so hodili s Tomažem in
drugimi vojvodi. Tudi tukaj se je kajsi spremenilo. Odmerli so
mnogoletni kamrar, vam vsem dobro znani —; odmerl ta in uni.

Ostala pa je še Marija, nebeška pomočnica in naša pred-

prošnjica; ostalo je še vaše zaupanje. Vaša ljubezen do Marije Device na sv. Višarjih. Nekaj me žene, še to leto vašej procesiji govoriti; ne vem kaj, tega izreči in povedati ne morem, morebiti pa je čut, da tokrat jemljem slovo od vas, ker noben človek ne ve, kaj ga med letom zadene.

Še se dobro spominjam, kaj sem govoril tej procesiji pred 29 leti, čeravno mi besede niso več v spominu. Pa to vem, da sem življenje kerščansko primerjal romarjem potovanju in sem učil, da mora kristjan, če hoče srečno priti k Jezusu in Mariji v nebesih, posnemati pobožnega romarja, in tako hoditi, delati, moliti, terpeti, kakor dela, moli in terpi pobožni romar. — Danes vam hočem povedati nekaj podobnega t. j. časi so se zdaj spremenili in shujšali, in naše življenje mora že biti vojskovanje, če si hočemo pridobiti nebeški Jeruzalem. Zatorej rečem: kerščansko življenje mora zdaj biti podobno križarski vojski, — in mi se moramo zoper sovražnike sv. vere in našega zveličanja vojskovati, kakor so se svoje dni vojskovali križarji, da so si prisvojili svete mesta in Jeruzalem.

I. Kaj so bile križarske vojske in zakaj?

II. Kako imamo mi posnemati križarske bojevalce?

To je kar vam hočem zdaj razlagati; v imenu Jezusa in Marije!

I. del.

Pred 800 leti, t. j. okoli l. 1080—88 je bila kat. cerkev v velicih stiskah; imela je, kakor tudi današnje dni mnogo sovražnikov skritih in očitnih. V jutrovih deželah so se neverni turki polastili sv. dežel, so skrunjevali sv. mesta in hudo tlačili in grozovitno morili kristjane. Tudi po večernih deželah so kralji in mogotci bili cerkvi sovražni; najhujše pa jo stiskal in preganjal cesar nemški Ulrih IV. Celo med duhovščino so bili žalostni razpori, ker so eni deržali s preganjalci, drugi pa so bili vdani postavnemu poglavarju katoliške cerkve papežu, ki so bili takrat Urban II. Nevarnost strašna, sila velika, pomoč blizu. Takrat je neki pobožen puščavnik Peter Amienski obhodil sv. mesta; v serce ga je sklelo videti, kaj počenjajo neverniki s sv. kraji, koliko morajo od njih terpeti ubogi kristjani. Vračajoč se iz sv. dežele se poda v Rim, stopi pred papeža Urbana II. in jim potoži prav živo vse zaničevanje, ki ga morajo kristjani terpeti, in kolika sramota se godi svetemu križu.

Duh božji razvname sv. očeta; oni sklenejo pomagati kristjanom v jutrovih deželah, zato skličejo velike zборе na Laškem in Francoskem in povabijo kerščanske vojskovalce na sv. vojsko. V ogromnih številih se zbirajo vitezi, vladarji, in kedar slišijo pripovedati, kako se od nevernikov sv. križ in kerščanska vera zaničuje, kristjani zatirajo, se jih poloti sveti serd; oni primejo za svoje orožje in izkličejo: Pojdimo v sv. boj: Bog tako hoče.“ In kdor je

obljubil iti v sv. boj — pripeli so mu na persi križec iz rudečega sukna — zato so te bojevalce imenovali križarje in te vojske križarske vojske. Zdaj so se pričele priprave za vojske po vseh zapadnih, kerščanskih deželah, na Laškem, Francoskem, Nemškem. Nakupovali so si živeža, orožja, vadili so se v bojevanji, izbirali vojskovdije in kar je bilo drugega treba. Nekatere trume so šle po kopnem, čez Ogersko, druge čez Dalmacijo; iz Laškega so se prepeljali v ladjah naravnost v Carigrad, kjer so se zbirali. Na tem potovanji so grozno terpeli od pomanjkanja živeža, vode, gerdega vremena, sovražnih ljudstev; v Aziji pa od sovražnikov, imeli so grozne boje, po 1000 so padali skoz meč ali po boleznih; vendar so ti, ki so živi ostali prišli pred Jeruzalem in po serditem vojskovanji premagali nevernike in si prisvojili sv. mesto. To je bila prva križarska vojska in takih je bilo poznej še več.

II. del.

Kaj se bomo iz tega učili? Vaše potovanje ni takošna vojska, ali kerščansko življenje naj jej bo podobno. Tudi današnje dni imate sv. vera in cerkev mnogo sovražnikov; kdo tega ne ve? Papež so jetnik že čez 12 let. Sovražnikov med vladarji, med gospodo, med prostim ljudstvom, kmeti, rokodelci povsod slišiš zaničevati vero, cerkev, duhovne; zato se pa število duhovnov grozno zmanjšuje, vsaj na Koroškem tako, da v 5 letih za največje potrebe jih ne bo več. Mladina se izreja v brezbožnem duhu, — pregreha in razuzdanost se širite, in nikogar ni, da bi jih krotil; — nekteri se za sv. vero le še tedaj zmenijo, kedar jim kaj časnega dobička in zaslužka daje; pri vsem tem pa raste in se množi uboštvo in če pojde tako naprej, kdo bo še mogel obstati. Kdor hoče kerščansko živeti, za svoje zveličanje, on ima povsod sovražnike in nasprotnike. Vse to ljubi romarji, živo čutite; in zato ste se podali na božji pot, pri Devici Mariji na sv. Višarjih in na drugih posvečenih krajih izprosit si potrebne pomoči. Vaš božji pot je nekako podoben križarski vojski, ko ste se to zimo pripravljali, ste eden drugega spodbujevali: Jes pojdem na sv. Višarje, pojdi tudi ti, in glejte lepo število se vas je nabralo. Izbrali ste si svoje vojvode, stare, skušene može, kateri so to pot že večkrat opravili in vedo njega težave in potrebe, zbrali ste se okoli znamenja sv. križa; to častljivo znamenje se je neslo pred vami; namesto orožja, — vzeli ste v roke romarsko palico, molek in molitevne bukvice; za telesne potrebe ste se oskerbeli z brašnjo; postajali ste tu in tam, v Pletrovčih, v Komendi, pri sv. Joštu, na Jezeru, in zdaj ste pri Devici Mariji na Višarjih, — pojdete na Peravo, Žihpolj, Žolebah, Marija Nazaret.

Zdaj moji ljubi romarji! pride poglobitna reč, brez ktere tudi romanje in božji pot ne bo veliko koristila: Učite se nam tem

romarskem potu, kako naj tudi doma živite in delate, dá bote dosegli cilj našega potovanja na zemlji — nebeski Jeruzalem. Naše življenje naj bo podobno temu romarskemu potu, naj bo vojskovanje za sv. vero in naše dušno zveličanje.

1. Kakor ste na vsem potu deržali sv. križa, deržite se križanega Jezusa tudi doma. Vselej glejte na to, kaj vas Jezus uči in njegova sv. vera. Kdor je sovražen sv. veri, tega naj se varujete, ker tudi vam je sovražnik; kdor kaj drugega uči in kaže, kakor Kristus, vas hoče zapeljati.

Sv. križa se deržite; v tem znamenji so svetniki premagovali hude duhove, odganjali hude skušnjave, v tem znamenji so se učili poterpežljivosti, zadovoljnosti, pokorsčine, s pogledom na sv. križ so mirno in veselo umerli. Oj deržite se sv. križa in naukov, ki jih sv. križ nas uči doma in povsod.

2. Križarji, kedar so šli v sveto vojsko, so si izbrali svoje vojskovodje, tudi vi romarji, ki imate svoje vojvode, katerim so poti, navade ali šege znane in vodijo vas in vaše pobožne vaje; brez vojvod ne bi bilo mogoče, božji pot prav opraviti. Vaši vojvode doma so vaši duhovni in dušni pastirji; zaupajte, zakaj velika odgovornost jim je naložena zavoljo vaših duš. Ne sovražite, ne zaničujte jih; zakaj gorje temu, ki zaničuje posvečenca Gospodovega. Primeri se, da se vam zamerijo na pridigi, ali da vam ne storijo, kar si želite. Morebiti ne smejo, morebiti ne morejo vam storiti po vaši volji, za tega del pa vam niso sovražni; le svojo dolžnost storijo.

3. Na potu ste prišli skoz mnogo krajev, med raznotere ljudi; našli bote prijazne in neprijazne ljudi, pridne in nemarne, revne in premožne, vesele in žalostne kraje; od vseh se morate nekaj učiti; med prijaznimi radi ostanete, od neprijaznih bežite; pri pridnih vidite premožnost, pri nemarnih pa pomanjkanje — ljudje pa morajo živeti povsod v prijetnih in neprijetnih krajih. Učite se od prijaznih, biti pridnim . . . od neprijaznih se učite, kako gerda je neprijaznost, lenoba, zanikernost.

4. Od doma si vzamete brašnjo, med potom pa dobivate dušnega kruha — živeža za svoje duše — pri sv. mešah, v molitvah, — naukih, pridigah, sv. obhajilih. Kako dobro bodo vam prišle, če te drobtine hranite in domu prinesete! Človek ne živi samo od kruha, temuč od vsake besede božje.

5. Romar mora mnogo preterpeti, od daljnega potovanja, gerdga vremena, hudobnih ljudi, slabe leže; vse to prenaša rad iz ljubezni do Jezusa in matere božje in ravno s tem postane njegov pot zaslužen. Delajte tudi doma tako. Bodite poterpežljivi v križih, nadlogah, boleznih!

6. Najhujše je bilo bojevanje za sv. Jeruzalem.

Tudi nas čaka na smertno uro hud boj. Sovražniki našega zveličanja bodo napenjali vse moči, da bi nas spravili v pogubo. Le serčni bodimo. Z Jezusom in Marijo bomo zmagali. Amen.

II. pridiga.

(Marija, roža duhovna; od žegnanih cvetlic)

„O Marija, ti roža duhovna, prosí Boga za nas.“

V o d.

Morebiti imate že davno to lepo navado, da hodite na ta dan pred veliko Gospojnico na sv. Višarje. Že vaši stariši in predstariši so hodili, in te lepe navade se tudi vi zvesto deržite. Tako ima Marija, ki hoče tukaj biti počastena, vedno svoje zveste častilce, dokler je odpert ta božji pot. Pa še drugo lepo navado sem zapazil nad vami, kedar ste opravili svojo andoht v cerkvi, hitite ven in oblazite hribe, nabiraje si planinskih cvetlic in zelišč. Nabrane cvetlice in zelišče prinesete v cerkev in mi jih vam požegnamo. Z velikim spoštovanjem jih potem nesete domu, skerbno jih hranite in varujete in kedar žuga kaka nevarnost bodi si od hudega vremena, ali od nevarnih bolezni, vzamete od teh blagoslovljenih cvetlic in zelišč, jih veržete ali na ogenj in se z njimi pokadite ali pokladate bolni živini. Pri tem imate veliko zaupanja na božjo pomoč, na priprošnjo Device Marije in na moč sv. žegna. Ali je to prav ali ni prav? Krivoverni in neverni ljudje bodo znabiti sodili ali menili, da je to prazna vera. Jes pa pravim to ni nobena prazna vera, temuč pobožna, lepa navada, ktero je cerkev vpeljala in poterdila s tem, da je poseben blagoslov za cvetlice in zelišča ob velikem Šmarnu in tri prelepe molitve za ta blagoslov odločila. In pobožni kristjani, ki dajo cvetlice in zelišča blagosloviti in jih ob nevarnosti rabijo, prav storijo. Jes pa sem se danes namenil, vam razlagati,

I. zakaj se žegnajo cvetlice in zelišča pred veliko Gospojnico,

II. kaj nam pomagajo in kaj nas učijo te blagoslovljene cvetlice in zelišča.

O Marija, ki si bila izmed vseh cvetlic, kar jih je zemlja rodila, najlepša, in se po pravici imenuješ roža duhovna, sprosi nam to gnado, da bo današnje premišljevanje našim dušam v zveličanje.

I. del.

Katoljski kristjani imajo veliko zaupanje do žegnanih reči, zato ker žegni veliko moč imajo. Ko je Bog stvaril svet, in vse kar je na tem svetu, požegnal je vse stvari, zlasti pa človeka, in vse je bilo dobro. Ko se je pa storil prvi greh, je svet prekletstvu zapadel, in treba je bilo novega žegna, ki ga je Kristus prinesel z nebes. Koliko moč ima Kristusov žegen o tem priča sv. pismo. Kristus je požegnal vodo in jo spremenil v vino; požegnal je dvakrat malo kruhov in ribic in je z njimi nasitil tisučere lačnih; požegnal je obsedene in hudi duhovi so jih popustili in so ozdraveli. Nekoliko te nebeske moči je zročil aposteljinom: Poklical je svojih 12 aposteljnov k sebi in jim je dal oblast izganjati nečiste duhove, ozdravljati vsako bolezen in vsako slabost.“ (Mat. 10, 1.) Zato je bila od starodavnih časov v kat. cerkvi lepa navada, vse reči, preden se uživajo ali rabijo, blagoslovljati; jedi, pijače, obleke, hiše, posode, živali, kratko vse, kar se uživa ali rabi in sv. apostelj Pavelj uči: „Vsaka stvar božja je posvečena po besedi božji in molitvi.“ (I. Tim. 4, 5.) da jih prekletstva očiščuje, moč hudega duha odganja, da bi ljudem služile v pomoč in v čast božjo. Tako je že stara, stara navada, da se blagoslovljajo tudi cvetlice in zelišča, zlasti pred velikim Šmarnom. Zakaj pred veliko Gospojnico? V spomin, da je bila Marija najlepša cvetlica kar jih je zemlja rodila, in ko je Marija umerla so jo pokopali, kedar pa na 3. dan pridejo in v grob pogledajo, najdejo grob prazen, iz praznega groba je puhtela vonjava kakor od najzlahtnejših cvetlic.

Tri prelepe molitve se opravljajo pri žegnanji cvetlic in zelišč. V prvi molitvi prosimo vsegamogočnega Boga, ki je stvaril zelišča ljudem in živalim v živež in zdravilo, naj bi po tem žegnu bili obvarovani ljudje in živali bolezen in nadlog po Jezusu Kristusu.

V 2. molitvi prosimo Boga, naj bi cveticam in zeliščam podelil moč in obilnost svojega blagoslova, naj bi ljudem in živalim služile v pomoč zoper bolezn, kuge, zavdajenja in zastrupenje, pa tudi zoper hudičevo zalezovanje in skušnjave po priprošnji in zasluženji Marije prečiste Device.

V 3. molitvi prosimo Boga, ki je na praznik velike gospojnice cvetlico iz korenine Jesetove t. j. Marijo, prečisto Devico v nebesa sprejel, da bi nam po Jezusu Kristusu in priprošnji njegove matere in s pripomočjo teh žegnanih cvetlic dodelil časno srečo in večno zveličanje. — To so torej te tri molitve, ktere opravljamo pri žegnovanju cvetlic in zelišč. Skoz ta blagoslov ne dobijo ktero čudovito moč, kakor jo je imel naš Zveličar, tudi ne rečem, da nam te žegnane cvetlice zamorejo vselej in zoper vse nadloge in bolezni pomagati; ako bi kaj tacega terdil, ali vas učil, bi terdil in učil zoper nauk naše matere, katoljske cerkve, ampak le ponižne prošnje so do Boga in Marije Device, naj bi nam te cvetlice bile v pomoč,

v zdravje, obvarovanje, v časni prid in večno zveličanje. V tej veri, v tem zaupanju jih morate rabiti, pomoč pa moramo pričakovati od Boga.

II. del.

Kaj nas pa cvetlice in zelišča učijo? V sv. pismu beremo, da je Bog, ko je stvaril zemljo, na tretji dan rekel: Zemlja naj požene travo (ali zelišča) ki zeleni in dela seme, in tudi rodovitno drevje, ki rodi sad po svojem plemenu. In zgodilo se je tako. Od tistega časa se je zemlja ozelenila in pognala trav mnogoverstnih sort, in cvetlic brez števila in drevja z raznoterim sadjem. Vsaka travica, vsaka cvetlica, vsako drevesce je za nekaj, ene so v zdravila, druge v živež ljudem in živalim, spet druge, da nas razveseljujejo s svojim cvetjem prežlahtnim duhom ali vonjavo. Vsaka dežela, vsak kraj ima svoje posebne cvetlice in zelišča, druge so v nižavah, druge ob morji in spet druge po planinah in po gorovji, in ravno cvetlice dajo gorovju in planinam neko posebno lepoto, ki jo zastonj iščete po nižavah. S kakošnim veseljem jih pozdravljate te ljubke cvetlice, kedar priromate v naš planinski svet! Kako hlastno jih tergate in nosite domu v spomin in v pobožno porabo! Zdaj pa vprašam: Ali so te cvetlice samo, da jih gledate? ali pa da jih na ogenj devate? Bog obvari. Vse stvari, tudi cvetlice nas spominjajo na Boga, našega Stvarnika in Gospoda; vsaka reč, in tudi cvetlice in zelišča nas učijo. Kaj nas učijo?

Cvetlice nas razveseljujejo s svojim žlahtnim duhom, s prelepimi barvami. Res, serce nam nekako v veselji zaigra, kedar v zagrajenem vertu, ali na široki planjavi, ali na visoki gori ugledamo obilo svežih cvetlic. Kedar jih pa vtergate in domu prinesete, nimajo več tistega prijetnega duha, niti več lepe barve, zvenile so posušile so se. Dokler so stale na korenini so dobivale živež iz korenine, rosa jim je dajala vonjavo, solnce pa prelepo barvo; ko so odtergane od korenine, so zgubile življenje, lepoto in vonjavo. Enako je z našimi dušami; tudi one so žlahtne cvetlice, vsajene v božji vertec. Naš Gospod, Jezus Kristus jim je korenina, božja gnada pa je nebeška rosa in solnce, ki jim daja lepo barvo in prijeten duh; kedar so pa naše duše ločene od Jezusa, zgubijo življenje in lepoto in vonjavo. Loči jih pa smertni greh.

Spomnite se tega, preljubi romarji! dokler ste v gnadi božji, ste podobni cvetlicam v lepoti in vonjavi, kedar gnado božjo z grehom zapravite, podobni ste suhim, velim cvetlicam, ki so le za ogenj. Zatorej varujte gnado božjo, varujte se greha, in če ste jo zgubili, le spet si jo glejte pridobiti s pravo, resnično pokoro. Ena roža je, ki nikoli ni zvenela, temuč je iz tega zemeljskega verta bila prenešena v nebeški raj, to je Marija roža duhovna, ki je po svojih čednostih veselje presv. Trojice, in angeljev in vseh

dobrih kristjanov. To rožo nebeško častimo, to posnemajmo, da bodo tudi naše duše Bogu prijetne po vonjavi lepih čednost, in po obilnosti dobrih del.

Sklep.

Če bote žegnane cvetlice tako pobožno rabili, če se bote od njih tudi kaj učili, tedaj bodo vam gotovo koristile za časnost in večnost. Najte, da vam še povem eno prigodbo, ktera nas uči, kako blagoslovljene cvetlice, celo tistim pomagajo, ki na nje nič ne deržijo. Na Tirolskem dajo žegnati planinske cvetlice — za hudo vreme. Na eni planini nastane hudo vreme, — planinski ropar — vzame šopek cvetlic in odide. Črez dva dni pride spet, vstrelji divjo kozo — ta vleti, on za njo — zaskoči, da ne more ne naprej ne nazaj. Vihar po noči mu odnese klobuk, drugo jutro ga najdejo pastirji — na cvetlicah spoznajo, čegav da je. Grejo ga iskat, — živega najdejo. Bil je ves spremenjen. — Poklekne in moli. Žegnane cvetlice so ga rešile.

O Marija, ti roža duhovna prosi Boga za nas! Amen.

III. pridiga.

(Prava ljubezen do Jezusa in Marije.)

„Simon, Jonov sin, ali me ljubiš več,
kakor ti le!“ (Jan. 21.)

Vvod.

Jutri je god sv. aposteljnov Petra in Pavlja. Najte, da se spomnimo tiste dogodbe, pri kateri je Kristus Petra postavil glavarja svoji cerkvi. Bilo je že po Kristusovem vstajenji. Učenci so se bili v Galilejo podali, kakor jim je bil Jezus rekel. Tam na jezeru Tiberiaškem so bili v čolnih in lovili ribe. Ko so ribji lov popustili in na suho stopili, se jim je Jezus prikazal, jim ribji lov blagoslovil in je jedel z njimi. Ko so odjeli, Jezus Simona Petra vpraša: Simon, Jonov sin, ali me ljubiš bolj, kakor ti-le? Peter odgovori: „To je da, Gospod, ti veš, da te ljubim.“ Na to mu Jezus reče: „Pasi moja jagnjeta.“ To stori drugokrat in tretjokrat. — Tako je Kristus Petru izročil najvišjo pastirsko službo. Kakor Petra, tako vpraša Jezus slehernega kristjana, o raznoterih priložnostih: Ali me ljubiš? Pač mu morebiti vsakdo odgovarja. „Da, Gospod, jes te ljubim.“ — Pa to govorijo le usta, naše serce pa od te ljubezni malo ali celo nič ne ve, in naše življenje dostikrat

nasprotno kaže, da nimamo prave ljubezni do Jezusa. In tudi Jes vas vprašam: Brat, sestra, ali ti ljubiš Marijo? In odgovorili mi bote: O pač jo ljubimo, kako bi sicer prišli na ta božji pot k Mariji na Višarje. Pa naše usta terdijo dostikrat: Da, dokler naše življenj kaže, da „Ne“.

Premišljujmo torej tukaj pred oltarjem, v katerem je hranjeno presveto rešnje Telo Jezusovo. Ali je tudi naša ljubezen do Jezusa in Marije resnična in prava?

O Marija mati božja ki si Jezusa ljubila najbolj resnično in priserčno, pripomagaj nam k pravi ljubezni do Jezusa in tebe?

Razlaga.

Poglejmo najpred znamenja prave ljubezni! Prava ljubezen je v sercu, ne na jeziku. Kdor pravo ljubezen ima, malo kdaj o njej govori, pa jo tem globokeje v svojem sercu čuti.

Poglejmo malo dete, ki nikoli ni slišalo od ljubezni govoriti, in te besede še celo ne razumi, pa kako ljubi svojo dobro mater, kako sladko se smehlja, kedar jo ugleda, kako ljubeznjivo jo objema in boža. Zdaj pa ti sam sebe vprašaj: kaj čuti tvoje serce, kedar čuješ sladke imena Jezus in Marija, ali se veseliš jih slišati? Ali se z veseljem na nje spominjaš? ali kaj rad od njih govoriti slišiš. Sv. Bernard je djal, kedarkoli slišim imenovati presladko Ime Jezusovo, zdi se mi, kakor da mi je med v mojih ustih. Ravno tako govori sv. Avguštin, da mu je vse neslano, kedar ne sliši imena Jezusovega. In ti rečeš, da ljubiš Jezusa in Marijo, pa si popolnoma merzel, kedar se te imena izgovarjajo, ali pa jih celo sam tako mlačno, in merzlo, brez vse prave pobožnosti izrekuješ. — Motiš se! ti meniš, da Jezusa in Marijo ljubiš, pa tvoja ljubezen še ni prava in resnična.

2. Drugo znamenje prave ljubezni je skerb, da bi ne žalili ljubljeno osebo ali reč. Žena vpraša moža, ali me ljubiš. On bo morebiti odgovoril: Zakaj sem te ženil, če te ne ljubim. Pa morebiti še tisti dan pozabi na svojo dobro, skerbečo ženo, na svoje otroke, poseda v oštariji pri pijači ali igri ali pri malovrednih tovarših do terde, do pozne noči. On dobro ve, da to ženo hudo boli, da je zavoljo njega v velicih bridkostih in skerbeh, ali tak mož svojo ženo tudi v resnici ljubi? Z ustmi pač terdi, pa življenje in djanje kaže vse drugači: ono kaže, da njega ljubezen ni resnična.

Ali me ljubiš, vprašata nas Jezus in Marija. Pač odgovarjamo tudi mi, kakor mož svoji ženi, in terdimo, da ljubimo, pa naše djanje kaže nasprotno. Zakaj, če bi mi Jezusa resnično ljubili, ali bi ga mogli žaliti tolikokrat in tako zlo, ne samo z malimi, temuč tudi z velikimi in smertnimi grehi. In ako bi mi resnično ljubili Marijo, ali bi mogli njenega ljubega Sina tolikokrat in tako hudo žaliti. Če hočemo dokazati svojo ljubezen do Jezusa in Marije, va-

rujmo se greha, pred vsem pa težkega, smertnega greha, ki Jezusa vnovič križa.

3. Znamenje ljubezni je, da se z veseljem in gorečnostjo stori, kar ljubljenec od nas želi ali tirja. Ljubezen na oči gleda in na očeh pozna, kar ljubljenec želi. Ravno to velja o ljubezni do Jezusa in Marije. — Ženi ni treba, moža še le popraševati, jo li res tudi rad ima; po vsem djanji bo to prav lahko razsodila, in če vidi, da jej mož spolnuje, kar si želi, bo jej to zadosten dokaz ali priča, da jo v resnici ljubi, čeravno jej tega z besedami ne pravi.

Glej, kerščanski brat in sestra! ravno s tem dopričamo tudi mi svojo ljubezen do Jezusa in Marije, da voljno in radi storimo, kar nam Jezus ukazuje in njegova mati želi. Jezus je djāl enkrat svojim učencem: Za to sem prišel na svet, in to je moje veselje, da storim voljo mojega očeta, ki je v nebesih. Zato je imel toliko veselje do molitve, da je cele noči premolil; zato je imel veselje do hiše božje, ker je bila hiša Očeta nebeškega; zato se je tako goreče potegoval za čast in za postavbo božjo, ker je bila postava njegovega nebeškega Očeta. Ravno v tem bomo tudi dokazali, ali res tudi ljubimo Jezusa in Marijo, ako hodimo po njunih zgledih. Preglejmo zdaj svojo vest; vprašajmo se, koliko nam je mar za Jezusove zapovedi, in za želje Marije Device. Kako težko se pripravljamo k molitvam in kako poveršno jih opravljamo! Koliko božjih služb zamujamo po nepotrebnem, iz gole nemarnosti! Da bi skerbili za razširjenje božjega kraljestva, ali da bi tudi druge ljudi od greha odvrčali in k časti božji priganjali, na to še mislimo ne. Ali da bi iz posebne ljubezni do Jezusa in Marije kaj storili, katero dobro delo jima na čast opravili ali darovali, — to nas prav nič ne skrbi. Kar že storimo dobrega, storimo le bolj z navade, ali pa še celo iz slabih namenov, ne iz ljubezni do Jezusa in ljube Device Marije. Dokler ne bomo imeli večje skrbi za čast Jezusa in Marije, ali spolnovati Jezusovo voljo in Marijne želje, bo vsa naša ljubezen prazna beseda, cvet brez sadu.

4. Ljubezen je darežljiva, poterpežljiva, stanovitna do smrti. Ženin nevesta si po poroki mislita, da bo njuna ljubezen ostala do smrti, kedar pa pridejo težave in britkosti, tedaj še le se skuša in pokaže njijna ljubezen. Kedar pride bolezen nad moža ali ženo, in z boleznijo revščina, z revščino pa zaničevanje in druge nadloge; ona dva pa pri vsem tem eden drugemu ljubezen ohranita, si nič ne očitata, nista nevoljna eden drugega, to priča bolj, kakor vse obljube, da je nujna zakonska ljubezen resnična in stanovitna. — Tudi naša ljubezen do Jezusa in Marije se skuša v terpljenji. Pride Jezus in nam ponudi križ rekoč: Vzemi ga, deni ga na svoje rame in nosi ga za menoj. Kaj bomo storili? Če mi Jezusa ljubimo, bomo vzeli križ in ga voljno nosili. Pride k nam Marija in nas vabi, pojdi in stopi z menoj pod Jezusov križ, da z menoj čutiš britki meč, ki je presunil mojo dušo, moje serce. Kaj boš storila, sestra?

Ako nimaš ljubezni do Marije, boš bežala od križa; ako pa Marijo res ljubiš, bodeš z veseljem stopila z Marijo k Jezusovemu križu, boš voljno in stanovitno vse terpela, kakor Marija. V terpljenji, v poterpežljivosti se najbolj pokaže tvoja ljubezen do Jezusa in Marije. Poslušajte izgled:

Primerilo se je, da je neka barka treščila na skalo in se razbila in ljudje na barki so se oteli na pusti, samotni otok. Med njimi je bila mati, ki je imela dete še na persih. Ljudje so sicer življenje si oteli, pa otebe se niso dolgo veselili: zakaj na otoku ni bilo najti živeža in spoznali so, da bodo morali gladu umreti. Žalostna sedi mati ob morji in gleda, kod bi prišla rešilna ladja, dete pa na persih leži in sesa. Že davno ni bilo kapljice mleka v maternih persih, dete pa je lačno in še sesa, namesto mleka sesa materni kri. Mati čedalje bolj slabi; drugi ljudje jej rečejo: pusti otroka umreti in reši svoje življenje. Mati pa tega ne more storiti; ona pusti otroku sesati, dokler ne onemore in svojo dušo izdihne. Zdaj se prikaže barka, ki sprejme otete ljudi; dete na persih je še bilo živo in oteto, mati pa je bila mrtva. Ko je otrok prirastel, mu povedo, kaj je mati za-nj storila. Tedaj je zaklical: Oh mati, mati, le enkrat bi te rad videl, da bi se ti zahvalil za tvojo ljubezen.

Glej kristjan! še več je storil za te Jezus, je storila Marija; kako pa ti jima vračaš? Zares, nikdar se ne moreš njima zadosti zahvaliti; nikdar ne moreš jima zadosti zahvaljevati; nikdar ne moreš ju dosti ljubiti. Zato ljubimo Jezusa in Marijo — radi na nju mislimo, ne žalimo ju, storimo, kar nam ukažeta, želita; poterpimo ž njima in bodimo stanovitni. Ljubezen vse stori, vse prenaša. Amen.

Ogovor udov bratovščine vednega češčenja sv. rešnj. Telesa.

(Kaj deli najsv. zakrament oltarja? Spisal in govoril A. Žl.)

„Kdor je moje meso, in pije moje kri, ostane v meni in jes v njem . . . in jes ga bom obudil poslednji dan.“

(Jan. 6, 57, 55.)

V v o d.

a) Bratovščina vednega češčenja sv. rešnjega Telesa obhaja zopet danes v tej cerkvi svojo mesečno pobožnost. Danes hočete zopet skupno vse češčenje in molitve in prošnje, ki so v raznih urah celega mesca pred čudežno skrivnostjo sv. zakramenta iz

vaših sere puhte, pred svojega Zveličarja položiti ter se želite njegovega blagoslova vdeležiti. Trdno upam, da so tudi vaše želje, zmir bolj se vnemati v gorečnosti in ljubezni do najsv. zakramenta oltarja, da je tudi vaše hrepenenje, njemu, kateri v tem zakramentu kraljuje, zmir bolj dopasti. In prav je tako; saj pa tudi niste osamljeni, kajti na tisoče sere po katoliškem svetu enako misli, enako želi, za isto živi in gori. Zakaj ravno v tej bratovščini je že toliko udov po zemlji, da ga ni dneva, in ure, in trenutka, da bi eden ali drugi ne klečal pred Najsvetejšim ter mu čast in hvalo dajal na zemlji, kakor ga angelji in izvoljeni neprenehoma slavé v nebesih.

b) A vendar je to silno malo nasproti temu, kar je Zveličar za nas storil. V tem zakramentu nam najlepše odsvita njegova neskončna ljubezen do nas. Sinu božjemu ni bilo dosti, da je z nebes stopil, vse nadloge človeške nase vzel in kot dobri pastir hodil črez hrib in plan, brez počitka in miru iskati zgubljenih ovac, ter se slednjič za njih na križu daroval. Še bolj nas je hotel za svoje očetovsko serce pridobiti. Kakor prijatelj s prijateljom je hotel z nami zvezo skleniti, se nam dati v hrano in se tako z nami tesno zediniti. Brez te zveze bi ostali sirote na duši in telesu. A ta zveza nas dela nepremagljive. Če je nekdanj Jezus s samo besedo duše grehov očiščeval, če je že sam dotik njegove obleke boleznijo ozdravljil, če je s samo voljo mertve obujal, kolike moči mora še le Zveličar tistim deliti, ki ne slišijo le njegove besede, se ne dotikajo samo njegove obleke, ampak njega samega, delivca vseh dobrot, z dušo in telesom, s kervjo in z mesom, z božjo in človeško natoro v svoja serce sprejmejo! Zares velike morajo biti gnade tega sv. zakramenta! O teh vam bi rad kaj povedal ter vas k toliko večji gorečnosti vnel. Jezus sam pravi: „Kdor jé moje meso, in pije moje kri, ima večno življenje.“ Ako tedaj v pravem duhu, kakor sv. cerkev želi, Zveličarja vredno častimo in prejemamo, potem se moramo vdeležiti svetosti, moči in neumerjočnosti njegove, ker se zedinimo s svetim, močnim, večnim Bogom. Zato kristjanom iz tega sv. zakramenta res prisije:

- a) svetost,
- b) moč,
- c) neumerjočnost.

Razlaga.

1. Zakrament oltarja nas posvečuje, ker tu častimo in prejememo svetega Boga. In kdo bi nad tem dvomil? Saj je to prav naravno! Tudi navadna hrana ali živež se z nami tesno zedini. Kruh in meso, katero se povživa, se res spremeni ter postane kri in meso. In zdravje človekovo se ravna po živežu, ali je ta zdrav ali spriden. Ravno tako je pri duši.

Če tedaj kristjan ne prejme kaj zemeljskega, ampak svetega

Boga, Jezusa Kristusa samega, in se ž njim tako bistveno, kot s hrano, katero vživa, zedini, se gotovo tudi vdeleži njegove svetosti in njegova duša se tako v njegovi spremeni. Zato pravi sv. Avgustin: „da te jedi ne spreminjamo mi v svojo bistvo, ampak ona nas v sebe spreminja. Ona nas oboži in nas stori v isto natoro s seboj, kakor ogenj natoro lesa nase vleče in v žerjavico in plamen spremeni.“ In Kristus sam pravi: „Kdor jé . . . ostane v meni in jes v njem.“ (Jan. 6, 57.)

Sv. rešnje Telo je tedaj studenec ali vir svetosti. Kakor so vsi svetniki po tej nebeški hrani k popolnosti dospeli, tako jo morejo tudi kristjani, ki po njej hrepené, le po tem sv. zakramentu zadobiti. Zakaj ta sv. zakrament izbriše vse ostanke, ki so od prejšnjih težkih grehov ostali, izmije vse madeže, katerih še pokora ni popolnoma ozdravila. On nam pomanjša nagnenje do malih grehov in nas obvaruje pred velikimi.

Sploh nam dobrotljivi Gospod prinese v tem zakramentu vsega, česar potrebujemo, kar nam manjka. Saj sam pride v naše serce ter vidi, česar manjka; on pride s polno roko gnad in vsakemu prinese, kar mu je najbolj potrebno, da bi skušnjave premagal, v gnadi božji rasel in v nebesa prišel. Druge gnade bo dal začetniku, ki se je še le spreobrnil, druge temu, ki že hodi po poti čednosti; zopet druge maloserčnemu, druge lakomišljenemu, druge k mesenosti, druge k napuhu nagnjenemu. Tako poživlja tudi rosa vse cvetlice, da se lepše lesketajo — pa vsaka v svoji barvi. Kolika tolažba za človeka, če ga terpinčijo skušnjave in se čuti slabega, a sprejme Zveličarja v serce ter ve: da on pozna vse njegove slabosti, da on najboljši ve, kaj mu je potreba in ravno zato pride, da bi gnade prinesel, ga grehov obvaroval in v nebesa pripeljal.

Zato prav piše sv. Ambrož: „Ta nebeška jed se v nadomestilo vsakdanjih slabost vživa. Vse tedaj, kar se z vsakdanjimi slabostmi pregrešiš, z jezikom, z očmi, mislimi, z jezo, nepoterpežljivostjo, z mlačnostjo v službi božji, se po tej božjej hrani izbriše. S tem pospešuje toraj kristjanovo posvečenje. Njegova volja je boljša, njegove misli in želje so čisteje in zmir bolj se razvnema ljubezen božja. Duša tvoja, o kristjan, zadobi lepo, cvetočo podobo, brezmadežno in belo, kakor sv. hostija, katero prejmeš.“

Da pa kristjan zamore to svetost ohraniti, mu ta zakrament daje

2. potrebno moč, ker v njem prejme močnega Boga.

Mnogo ljudi je na tem svetu, ki nočejo spoznati, da tudi duša potrebuje hrane, kakor telo, ako hoče živeti. In od kod naj hrano vzame? sama od sebe? To ni mogoče, ker nič, kar je vstvarjenega, ne obstoji samo od sebe. Ali od telesa? Pa to je prah in pepel! Bog sam mora dati pomoček, ki dušo živi, ki jo krepča, ako omaga, ki jo spodbuja, ako terpi, ki jo podpira. ako jo skušnjave

nadlegujejo, ki jej proti nebesom kaže, ako se preveč zemlje oklepa — ter jej sploh moči, ki jih je zgubila, zopet nadomesti. In ta hrana je meso in kri Jezusa Kristusa. Zakaj on nas sam zagotovi rekoč: „Moje meso je res jed, in moja kri je res pijača.“ (Jan. 6, 56.) V zakramentu sv. rešnjega Telesa se skoro enako godi, kakor v natori. Močne reči namreč slabotne na-se vlečejo, podpirajo, jim pomagajo, ali jih v se povzamejo in, ako so si nasprotni, pokončajo.

Ker je tedaj gotovo, da v tem zakramentu Gospoda sprejmemo, ker je gotovo, da se s Kristusom, svojim močnim Bogom, s tistim levom iz rodu Judovega, ki je greh in smert in pekel premagal, zedinimo: enako se tudi mi tako rekoč va-nj spremenimo in našo slabost njegova božja moč odvzame. Kakor se hrana z našo natoro zedini, tako Kristus spremeni vse človeško s svojo ljubeznijo, s svojo voljo, s svojo močjo, da more kristjan razvnet zaklicati: „Živim, toda ne jes, ampak Kristus živi v meni! (Gal. 2, 20.)

(Konec prihodnjič.)

Duhovniške zadeve.

Kerška škofija. Dekanijska opravila v Spodnjem Rožu oskerbuje č. g. Ambrož Mat., župnik v Svečah. Č. g. Greiner Šim. je postal provizor v Kapli in č. g. Čare Jože pa v Rojah. Č. g. penz. župnik Salcher Jan. je umerl. R. I. P.!

Ljubljanska škofija. Premilostlj. knezoškof gosp. dr. Jernej Vidmar so v Kranji 17. maja v 81. letu svoje starosti umerli. Naj v miru počivajo! — Č. g. Urbanček Jože je dobil faro Trnovo, č. g. Taučar Jan. pa faro v Lešah. Č. g. Lavtižar gre za kaplana v Selce. — Umerl je č. g. Sevšek Ant. penz. žup. 88 let star. R. I. P.!

Lavantinska škofija. Č. g. Toporišič Jože se je odpovedal Št. Jurške fare in ostane v Št. Lorencu; č. g. Simonič Jan. je dobil faro sv. Križa v Trebonjah. — Umerl je č. g. Dolinar Miha, župn. v Slivnici. R. I. P.!

Teržaška škofija. Č. g. Omers Jože je izvoljen za župnika v Lonkah blizu Kopra. Č. g. Kranjec Anton je postal duhovni pastir v Dutovljah. Č. g. Kralič J. je f. oskerbnik v Moščenicah.